1870 ЛЕНИН ЙЎЛИ 1970

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 10 (4257). | 15 январь, ПАЙШАНБА — 1970 йил. | Баҳоси 2 тийин.

Ф. Э. ДЗЕРЖИНСКИЙ НОМИДАГИ ВОЛГОГРАД ТРАКТОР ЗАВОДИНИНГ ИШЧИЛАРИ, ИНЖЕНЕР-ТЕХНИК ХОДИМЛАРИ ВА ХИЗМАТЧИЛАРИГА

Қадрли ўртоқлар!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети сизларни улкан меҳнат ғалабаси — миллионинчи трактор ишлаб чиқарилиши билан қизғин табриклайдилар.

Сизнинг заводингиз партия ва халқнинг иродаси билан биринчи беш йилликда рекордли қисқа муддатда вужудга келтирилди, бу завод совет тракторсозлигининг тўнғичи бўлиб, социалистик қишлоқ хўжалигини замонавий техника билан таъминлашдан иборат умумхалқ ишида ҳақли суратда етакчи ўринни эгаллаб турибди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети Волгоград тракторсозлари беш йилликнинг трактор ишлаб чиқариш юзасидан берилган топшириқларини ва Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига олган социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажарадилар, деб қаттиқ ишонч билдирадилар.

Қадрли ўртоқлар, сизларга сиҳат-саломатлик, коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш соҳасидаги олижаноб меҳнатингизда янгидан-янги муваффақиятлар тилаймиз.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ ТЎҒРИСИДА

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг XVII Пленуми 14 январда ўз ишини давом эттирди.

«Ярославль шаҳар партия ташкилотида партия йиғилишларини ўтказиш практикаси тўғрисида» КПСС Марказий Комитетининг қарори ва Ўзбекистон партия ташкилотининг вазифалари» ҳақида пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари **В. Г. Ломоносов** доклад қилди.

Шу масалани муҳокама қилишда Фарғона область партия комитетининг биринчи секретари **Ф. Ш. Шамсиддинов**, Андижон область партия комитетининг иккинчи секретари **А. М. Илюхин**, Навоий шаҳар партия комитетининг биринчи секретари **В. Н. Сигедин**, Хоразм область партия комитетининг биринчи секретари **М. Худойберганов**, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари **С. Р. Расулов**, Сурхондарё область партия комитетининг иккинчи секретари **В. П. Кузьмин**, Наманган шаҳар партия комитетининг биринчи секретари **И. К. Ҳусниддинов**, Қорақалпоғистон область партия комитетининг иккинчи секретари **Б. А. Новицкий**, Тошкент область Бекобод шаҳар партия комитетининг биринчи секретари **Ш. Қ. Хайруллаев**, Самарқанд область Пойариқ район партия комитетининг биринчи секретари **А. М. Мелиев**, Тошкент шаҳридаги «Қизил тонг» тикувчилик фирмасининг директори **С. У. Султонова**, Сирдарё область Мирзачўл район партия комитетининг биринчи секретари **С. Керимов**, Хўжаобот районидаги «Андижон» нефть конининг пармалаш мастери **М. Нурмухамедов**, Қашқадарё область Яккабоғ район партия комитетининг биринчи секретари **Т. Чориев**, «Совет Ўзбекистони» газетасининг редактори **М. Қориев** қатнашдилар.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Ш. Р. Рашидов** пленумда якунловчи нутқ сўзлади.

Муҳокама қилинган масалалар юзасидан пленум тегишли қарорлар қабул қилди.

ВОЛГОГРАД ТРАКТОР ЗАВОДИГА ЛЕНИН ОРДЕНИ БЕРИЛДИ

Мамлакат қишлоқ хўжалигини тракторлар билан таъминлаш соҳасидаги топшириқларини бажаришда эришган муваффақиятлари, Ватан тракторсозлигини ривожлантиришда катта ҳисса қўшганлиги ва миллионинчи тракторни ишлаб чиқарганлиги муносабати билан СССР Олий Советининг Президиуми ўзининг 14 январдаги фармонига биноан Ф. Э. Дзержинский номидаги ВОЛГОГРАД трактор заводини ЛЕНИН ордени билан мукофотлади.

(ТАСС).

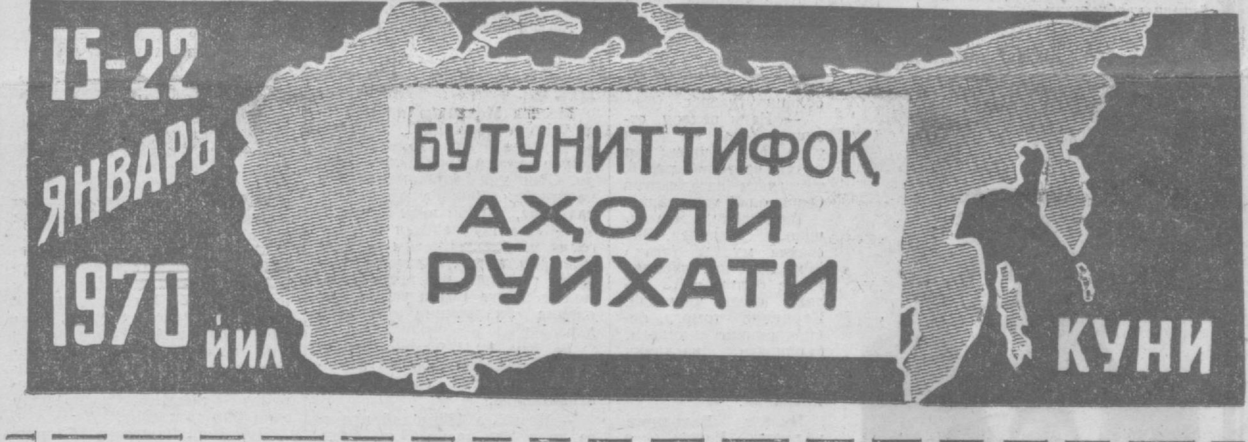

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ТЕЗИСЛАРИ ОММАГА

БУЮК ҲАЁТ САҲИФАЛАРИ

Қорли тоғлар бағридаги Заркент посёлкаси шу куни жуда гавжум бўлди. «Ленинобод» колхози аъзолари: механизаторлар, агрономлар, иқтисодчилар ва чорвадорлар, шунингдек, мактаб ўқитувчиларидан иборат 300 дан ортиқ киши катта клубга тўпланди. Бу ерда «Буюк ҳаёт саҳифалари» деб номланган тематик кеча ўтказилди. Кечани ўтказишдан мақсад КПСС Марказий Комитетининг «Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига» бағишланган тарихий Тезисларини қишлоқ меҳнат аҳлига тушунтириш эди.

Бу кечани ўтказиш учун Тошкент область партия комитети ва «Билим» жамияти область ташкилоти колхозга пойтахтдан бир группа олимлар, лекторлар, революция ветеранларини юборди. Юқори Чирчиқ район партия комитетининг секретари И. Султонова кечани очиб, тўпланганларга район меҳнаткашларининг Ленин юбилейи шарафига олган социалистик мажбуриятлари ҳақида гапириб берди.

Раислик қилувчи Низомий номли Тошкент педагогика институтининг доценти, тарих фанлари кандидати Р. Ёқубовга сўз беради. Олим «В. И. Ленин — пролетар партиясининг асосчиси, социалистик революциянинг назариячиси ва доҳийси» деган мавзуда мазмунли лекция ўқиди. У ўз сўзида маҳаллий фактлардан ҳам кенг фойдаланди. Ўзбек халқининг ўтмишдаги аҳволи, Туркистон меҳнаткашларининг буюк рус халқи ҳамда бошқа миллатлар вакиллари ҳамкорлигида ўлкада пролетар партиясини вужудга келтириш учун кураши, ленинча «Искра» газетасининг Ўрта Осиёда тарқалиши ҳамда меҳнаткашлар синфий онгининг шаклланишида Владимир Ильичнинг дастлабки назарий асарлари қандай роль ўйнаганлигини батафсил гапириб берди.

Олимдан сўнг минбарга Кремлдаги ҳарбий мактабнинг собиқ курсанти М Бақоев чиқади. Унинг 20-йил воқеалари, В. И. Ленин билан бўлган учрашувлари кеча аҳлида катта қизиқиш уйғотди. Собиқ курсант Ильич ҳақида мароқли ҳикоя қилиб берди.

— Владимир Ильичнинг квартираси бизнинг казармамиздан бир қават тепада, учинчи қаватда эди,— дейди Муҳаммаджон ака.— Бироқ бизнинг казармамизда ҳамиша Ленин кровати турарди. Ҳар куни эрталаб перекличка вақтида биринчи бўлиб «курсант Ленин» деб чақирилар, шунда навбатчи «Ленин шу ерда! Давлат ишлари билан банд!» деб жавоб қайтарарди.

Баъзи вақтларда Ленин перекличка бўлаётганида ёнимиздан ўтиб қоларди. Шунда у эшикни очиб: «курсант Ленин шу ерда!» дерди майин жилмайиб.

Эсимда, кунларнинг бирида Ильич биз билан бирга тушлик қилди. Оғир, очарчилик йиллари эди. В. И. Ленинга ҳам худди бизга ўхшаб бир бурда қора нон, товоқчада ачиган карамдан тайёрланган ёвғон шўрва беришди. Ленин иштаҳа билан овқатланди. Кейин ҳазил аралаш: «Ҳеч қиси йўқ, ўртоқлар, булар — вақтинчалик қийинчиликлар. Революциянинг ҳамма душманларини тор-мор этиб, хўжаликни йўлга қўйиб олганимиздан кейин ширин таомларни тўйгунимизча еяберамиз», — деди.

М. Бақоев яна бир ҳаяжонли воқеани айтиб берди:

— Бир кун Ильич курс командирига театрга иккита билет келтириб берди.

«Ишим кўплигидан бугун театрга боролмайман,— деди Ленин.— Энг яхши курсантларингизга беринг, театрга бориб томоша кўришсин, кейин келиб менга сўзлаб беришади». Командир Ильичга қараб бундай деди: «Курсантларимиз ичида ўзбек Бақоев, қозоқ Юсупов бор. Ҳар иккиси — аълочи ўқувчи, шуларга берсак, нима дейсиз?» «Майли, беринг, рус театрида бўлиш уларга айниқса қизиқарлидир»,— деди Ленин.

Шундай қилиб, Бақоев ва Юсупов ўша куни театрнинг ҳукумат ложасида, Ленин ўрнида ўтиришган экан.

Педагогика институтининг катта ўқитувчиси З. Раҳмонзода Тезисларнинг «Ленин йўлидан» деб номланган бобини кенг шарҳлаб берди. У ўз суҳбатида республика, шунингдек, областнинг экономикаси ва маданиятини ривожлантиришда эришилган муваффақиятларни ҳикоя қилувчи конкрет фактларни келтирди.

Қишлоқ Советининг раиси С. Эшматов ва колхоз партия комитетининг секретари С. Раҳматов олимларга миннатдорчилик билдиришди. Ўз навбатида улар хўжалик аъзоларининг Ленин юбилейи олдидан бошланган умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, эришаётган меҳнат зафарлари ҳақида ҳикоя қилиб беришди.

Қишлоқ аҳли шу оқшом олимлар билан бўлган учрашувдан катта таассурот олиб қайтди.

Ж. МУМИНОВ.

БОҒЛАРДА БАҲОР ҲАРАКАТИ

Бўстонлиқ районининг ваъдасига вафодор азаматлари доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига ўзаро социалистик мусобақани авж олдириб, кўкламолди тайёргарлигини бошлаб юбордилар. Ер текислаш, фермалардан далаларга маҳаллий ўғит ташиб чиқиш, ариқ-зовурларни тозалаш, парник хўжалигида сара кўчатлар етиштириш ишларига киришилди. Боғлардаги мевали дарахтларга шакл берилмоқда.

Райондаги 14-«Хўжакент» совхозининг 1-бўлимида ҳам бу ишлар яхши йўлга қўйилган. Ўтган йили пландагидан ошиқча ҳосил етказиб бериб ҳурмат қозонган хумсонлик боғбонлар қиш кунларида ҳам ҳар бир дақиқани ғанимат билиб иш юритмоқдалар. Мавжуд 320 гектар майдондаги мева дарахтларига шакл бериш, боғ ораларини юмшатиш кундан-кунга авж олдирилмоқда.

Бўлимдаги жами боғнинг 70 гектарини олмазорлар ташкил этади. Ҳозир олма, олча, шафтоли ва бошқа мевали дарахт-кўчатларига шакл беришда Тожибой Хафизов, Абдурасул Мўминов, Мамажон Мелибоев каби уста боғбонларнинг хизмати катта бўляпти. Уларнинг ҳар бири кунига 15 туп ўрнига 21 — 22 туп мева дарахтларининг ошиқча, синган, қуриган шохларини кесиб ташламоқдалар.

Шунингдек, бўлимда боғбонлар қатори соҳибкорлар ҳам енг шимариб меҳнат қиляптилар. Янги ишкомлар барпо этиш, эски ишкомларни ремонт қилиш, токзорлар ичини юмшатиш ишлари олиб борилмоқда. Шуning билан бирга бўлим азаматлари ерларни экиш мавсумига ҳозирлаш, жўяклар тортиш ишларини қизитиб юбордилар.

Ҳар йили эл дастурхонига мўл-кўл мева, қулупнай, смородина, малина тортиқ қилиб келаётган сўзи билан иши бир азаматлар бу йил ҳам ўз аҳдларининг устидан чиқиш учун курашяптилар.

И. РУСТАМОВ,
Х. ФАТХУЛЛАЕВ.

ОШИРИЛГАН МАЖБУРИЯТ

Бу корхона ишчи ва хизматчилари жуда шарафли ва хайрли вазифани бажаришаяпти. Улар тайёрлаётган турли-туман темир-бетон конструкциялари республикамиз пойтахти қурилишларида кенг фойдаланилмоқда. Деярли ҳар бир объектда бу азаматлар қўлидан чиққан бинокорлик материалларини учратиш мумкин.

Корхона коллективи капитал қурилишининг кенгайиши билан тобора ортиб бораётган вазифани тўлароқ қондириш йўлида фидокорона ишлаяпти. Давлат планлари муваффақиятли адо этилмоқда. Ўтган хўжалик йилида катта ютуқларга эришилди. Маҳсулот ишлаб чиқариш давлат плани муддатидан 15 кун илгари адо этилди ва қўшимча минглаб километр темир-бетон буюмлари тайёрланди.

Тошкентдаги 1-темир-бетон буюмлари заводи ишчилари шу кунларда улуғ доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш иштиёқида суръатга-суръат қўшиб ишлашаяпти. Улар зиммаларига янги оширилган мажбуриятлар олишди. Эл-юрт олдида берилган ана шу ваъданинг тўла уддасидан чиқиш учун бошланган курашда плиталар, бетон қоришмаси цехлари коллективлари олдинда боришмоқда.

ДАСТЛАБКИ ЮТУҚЛАР

«Узтрансспецстрой» ихтисослашган трести коллективи беш йилликнинг тўртинчи йилини катта ютуқлар билан якунлади. Улар ўтган йили 24 миллион 85 минг сўмлик миқдорида иш адо этиб, йиллик планни анча ошириб бажаришган эди. Планга қўшимча 1 миллион 846 минг сўмлик иш қилишган эди. Мавжуд 12 бошқарма йиллик планни ортиғи билан ўринлатди.

Коллектив янги йилнинг дастлабки кунларида ҳам қувончли натижаларга эришмоқда. Улар Тошкент, Фарғона, Наманган, Гулистон, Урганч, Нукус ва бошқа шаҳарларда водопровод тармоқларини ўтказиш, канализация, йўлларни асфальтлаш ва бошқа йўл қурилиши ишларини қизғин олиб бормоқдалар.

А. КИМ.

ЎРТА ЧИРЧИҚ районидаги Охунбобоев номли колхоз пахтакорлари районда биринчилар қаторида қишлоқ хўжалик техникаси ремонтини тугатдилар. Бу ишда айниқса Хошим Аҳмаджонов билан Маманазар Мирзаевлар жонбозлик кўрсатиб ишлашди. Суратда: (ўнгдан) Х. Аҳмаджонов ва М. Мирзаев.

В. Литвинов фотоси.

ЯХШИ ТАДБИРЛАР

КПСС Марказий Комитетининг «Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига» Тезисларини омма ўртасида кенг тарғиб қилишда Чирчиқ шаҳар партия комитети ибратли тадбирларни амалга оширмоқда.

Завод ва фабрикаларда, қурилиш ташкилотларида, маҳаллаларда, кенг аҳоли ўртасида Тезисларни тушунтиришда шаҳар партия комитетининг ходимлари, малакали ўқитувчилар иштирок этишмоқда. Тарих фанлари кандидатлари Э. Власова, Д. Рудзянский, ўқитувчилар Г. Ксензов, К. Ким ва бошқалар кимёгарлар, бинокорлар, машинасозлар ҳузурида бўлишиб, Тезисларнинг моҳиятини тушунтириб беришмоқда, барча прогрессив кишилар Ленин юбилейини ажойиб совғалар билан кутиб олишга тараддуд кўришаётганини, ўзаро мусобақа тобора қизитилаётганлигини Чирчиқ корхоналари мисолида ҳикоя қилиб беришяпти.

Куни кеча «Узбекхиммаш» ва «Чирчиксельмаш» заводларида Тезисларни ўрганишга бағишланган назарий суҳбатлар бўлиб ўтди. «Узбекхиммаш» заводида шаҳар партия комитетининг секретари В. Савченко, «Чирчиксельмаш»да эса шаҳар партия комитети ҳузуридаги партия кабинети мудири В. Моргачевалар ишчиларга Тезисларнинг аҳамияти, улуғ доҳийнинг ғоялари Чирчиқ шаҳри фаолиятида қандай рўёбга чиқаётганлиги, Ленин юбилейи шарафига олинган мажбуриятларни бажаришга оммани сафарбар этишда нималарга эътибор бериш кераклиги тўғрисида гапиришди.

Қурилиш материаллари ва конструкциялари комбинати ишчи-хизматчиларига Тезисларнинг аҳамияти ҳақида шаҳар партия комитети пропаганда бўлими мудири М. Миразимов сўзлаб берди.

Шаҳар партия комитети КПСС Марказий Комитетининг «Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига» бағишланган Тезисларини пропаганда қилишда сиёсий ахборотчилар, агитаторлар, сиёсий ташкилотчилар, лекторларни кенг жалб этди. Улар доҳийнинг ҳамиша барҳаёт ғоялари, орзулари қандай рўёбга чиқаётганлигини маҳаллий мисолларда қизиқарли қилиб гапириб бермоқдалар.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

ДИАЛЕКТИК МАТЕРИАЛИЗМ МАТЕРИЯ ВА ОНГНИНГ МОҲИЯТИ ҲАҚИДА

МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМ АСОСЛАРИ МАКТАБИ ПРОПАГАНДИСТ ВА ТИНГЛОВЧИЛАРИГА ЁРДАМ

Бугун партия сиёсий маорифидаги марксизм-ленинизм асослари мактабининг пропагандист ва тингловчиларига ёрдам тариқасида «Диалектик материализм ва онгнинг моҳияти ҳақида» мавзуи бўйича мақола босаётирмиз. Мақола область сиёсий маориф уйи ҳузуридаги методик кенгаш томонидан тайёрланган.

Марксча-ленинча фалсафа асосларини чуқур эгаллаб олишда «Материя ва онг» мавзуини пухта ишлаб чиқиш, ундаги мураккаб масалалар ҳақида конкрет тасаввур ҳосил қилиш муҳим аҳамиятга эга. Ўқув программасида бу мавзуга жуда кўп масалалар киритилган. Биз қуйидаги масалаларга алоҳида эътибор беришни тавсия қиламиз:

1. Олам тўғрисида материалистик таълимот. Материянинг ленинча таърифи.

2. Ҳаракат — материянинг яшаш формасидир.

3. Макон ва вақт.

4. Онг — юксак даражада ташкил топган материянинг хоссасидир.

5. Диалектик материализм онгнинг келиб чиқиши ва ривожланиши тўғрисида.

6. Онгнинг ижтимоий-тарихий моҳияти. Онгнинг ижодий активлиги.

1. Олдинги машғулотда фалсафанинг бош масаласи, унинг материалистик ва идеалистик ҳал қилиниши умуман гапириб ўтилган эди. Энди оламни нотўғри, ғайриилмий тасаввур қилувчи идеалистик ва диний дунёқарашни танқид қилиш асосида олам тўғрисидаги материалистик таълимотнинг моҳияти очиб берилиши керак.

Диалектик материализм **олам ўз табиати эътибори билан моддийдир, ундаги турли ҳодисалар, ҳаракатдаги материянинг турли кўринишларидир, олам материянинг ҳаракат қонунларига биноан ривожланади,** деб таълим беради. Материалистларча оламни тушунмоқ учун дунёдан ташқари турувчи ва уни яратувчи илоҳий кучни ўйлаб чиқаришнинг ҳеч кераги йўқ. Материалистик дунёқараш — табиатни у қандай бўлса шундайлигича, ҳеч қандай ташқи нарсалар қўшмай тушунишдир. Табиёт илмининг далиллари шу нарсани исботламоқдаки, **бизни қуршаб турган олам моддий оламдир, ундаги энг кичик нарсадан тортиб энг буюк нарсаларгача, зарралан тортиб то ғоят улкан юлдуз системаларигача моддий оламнинг турли кўринишларидан иборат.**

Шундан кейин материянинг ўзи нима, диалектик материализм материя деганда нимани тушунади? — деган савол қўйиб, унга батафсил жавоб бериш керак.

Материяни тушунтириш ва уни таърифлашда Марксгача бўлган материализм билан диалектик материализм ўртасида катта фарқ бор. Аввалги материалистлар материяни унинг ҳар турли ҳолати ёки белгилари билан аралаштириб, дунё асосида ётувчи нарса деб материянинг конкрет формасини тушунар эдилар. Масалан: қадимги юнон материалистларидан Фалес ҳамма нарсанинг асосида сув ётади деса, Анаксимен чексиз материя деганда ҳавони тушунган. Қадимги оптимистик материалистлар материя деганда атомларни тушунганлар. Марксгача бўлган метафизик материализм материянинг у ёки бу хусусиятини абсолют деб билиб, уни нарсаларнинг ўзгармас моҳиятига айлантириб қўйган.

Маркс ва Энгельс шуни кўрсатиб бердиларки, материя тушунчаси энг умумий фалсафий тушунчалардан бири бўлиб, унда объектив дунёдаги нарса ва ҳодисаларга хос бўлган энг умумий хусусият, яъни улар объектив равишда, бизга боғлиқ бўлмаган ҳолда, биздан ташқарида мавжуддир. В. И. Ленин материя тўғрисидаги марксистик таълимотни ривожлантириб, материяни қуйидагича таърифлайди: **«Материя сезги органларимизга таъсир этиб, сезги уйғотадиган нарсадир; материя — биз сезгиларимиз билан идрок қиладиган объектив реалликдир».** (Асарлар, 14-том, 154-бет).

Ленин томонидан материяга берилган бу классик тариф ҳам идеализмга, ҳам агностицизмга қақшатгич зарба беради, чунки унда фақат субъектдан ташқари ва унга боғлиқ бўлмаган объектив реалликнинг мавжудлигигина эмас, балки уни билиш мумкинлиги ҳам таъкидлаб ўтилган. В. И. Лениннинг материя тўғрисидаги масалани ривожлантиришдаги хизматларидан яна бири шундаки, у ўзининг «Материализм ва эмпириокритицизм» номли асарида материя тўғрисидаги фалсафий гносеологик тушунча билан материянинг тузилиши ва хоссалари тўғрисидаги табиий-илмий тасаввурларнинг бир-биридан фарқини кўрсатиб берди.

Материянинг тузилиши ва хоссалари тўғрисидаги **табиий-илмий тасаввурлар** материянинг фалсафий тушунчасидан шу билан фарқ қиладики, бу тасаввурлар объектив дунёнинг айрим томонлари ва хоссаларини акс эттиради. Улар материянинг конкрет форма ва кўринишларига тегишли бўлиб, материянинг тузилиши, атомлар, электронлар ва уларнинг хоссаларини ифодалайди. Табиёт илмининг материя турли формаларининг тузилиши ва хоссалари тўғрисидаги янги далиллари материяни **диалектик-материалистик тушунишни** чуқурлаштиради, уни конкрет мазмун билан бойитади.

Бу ерда материя тўғрисидаги марксча-ленинча таълимотни ҳозирги замон физика фани соҳасидаги кашфиётлар қандай тасдиқлаётганлигини конкрет мисолларда кўрсатиб берилса яхши бўлади.

2. Материя нима эканлиги билиб олингач, унинг яшаш формалари бўлган ҳаракат, макон ва вақт нима, деган масалаларга ўтиш лозим. Материя ва ҳаракат, уларнинг бир-бирига муносабати масаласи фалсафа тарихида доимо энг актуал проблемалардан бири бўлиб келган. Диалектик материализм бир томондан идеализмга қарши кураш олиб борган бўлса, иккинчи томондан Марксгача бўлган материалистларнинг асосий камчиликларини очиб берди.

Идеалистлар ҳаракатни материядан ажратиб, уни материяга боғлиқ бўлмаган ҳолда тасаввур қилар ҳамда ҳаракатнинг моддий эканлигини турли йўллар билан инкор этишга уринар эдилар. Материалистлар эса ҳеч қачон ҳаракатнинг моддий эканлигига шубҳа қилмаганлар. Лекин, метафизик материалистлар барча ҳаракатни механик ҳаракат деб тушуниб, материя билан ҳаракат ўртасидаги бирликни бузиб кўрсатар эдилар. Улар ҳаракатга материянинг макондаги оддий ўрин алмаштириши деб қарар ва шунинг учун «биринчи турткн» каби диний эътиқодларга олиб борувчи қарашларга қарши зарба беришга ожизлик қилар эдилар. Метафизик материалистлар ҳаракат умуман материя ўзгариши эканлигини, пастдан юқорига қараб ривожланиш процесси эканлигини тушунмас эдилар.

Диалектик материализм идеализмга ва метафизик материализмга қарама-қарши ўлароқ, **ҳаракат материянинг яшаш формасидир, деб таълим беради. Ҳаракат материянинг ажралмас асосий хусусияти, атрибутидир. Материя ҳаракатсиз бўлмаганидек, материясиз ҳаракат ҳам бўлиши мумкин эмас. Ҳаракат манбаи — нарса ва ҳодисаларга хос бўлган ички зиддиятлар курашидадир. Демак, диалектик материализм ҳаракатни материянинг ўз-ўзидан бўладиган ҳаракати, деб тушунади.**

«Умуман олиб қаралганда, — дейди Энгельс, — ҳаракат, яъни материянинг яшаш формаси, материяга хос атрибут сифатида тушуниладиган ҳаракат оламда юз берадиган оддий ўрин алмаштиришдан то тафаккургача бўлган барча ўзгариш ва процессларни ўз ичига олади». (Табиат диалектикаси. 1955 йил, 44-бет).

Диалектик материализм ҳаракатни фақат механик ҳаракат рамкаси билан чеклаб қўювчи метафизик материализмга қарама-қарши ўлароқ, ҳаракат хилма-хил формаларга эга эканлигини кўрсатади. Материянинг ҳаракат формаларининг биринчи илмий классификациясини Ф. Энгельс тузиб берган эди. Энгельс ўз асарларида механик, физик, кимёвий, органик ва ижтимоий ҳаракат формалари ҳақида гапиради. Гарчи Энгельс тузиб берган ҳаракатнинг асосий формалари классификацияси ҳозирги даврда ҳам ўзининг илмий аҳамиятини сақлаб келаётган бўлса-да, фаннинг энг янги ютуқлари муносабати билан ҳаракатнинг формалари тўғрисидаги тасаввурларимиз анча бойиди.

3. Диалектик материализм онгимизга боғлиқ бўлмаган объектив реалликни, яъни ҳаракат қилувчи материянинг мавжудлигини эътироф қилиш билан бирга **макон ва вақт ҳам объектив равишда мавжуддир,** деб таълим беради. **«Оламда ҳаракат қилувчи материя эса фақат макон ва вақтда ҳаракат қилади»** (В. И. Ленин). «Ҳар қандай борлиқнинг асосий формалари макон ва вақтдир», деган эди Ф. Энгельс. — Макондан ташқаридаги борлиқ қандай катта бемаънилик бўлса, вақтдан ташқаридаги борлиқ ҳам шундай катта бемаъниликдир.

Макон ва вақт ҳаракатланувчу материя билан боғлиқ бўлибгина қолмай, улар ўзаро ҳам узвий боғлиқдир. Материянинг ҳаракати фақат макон ёки фақат вақтда содир бўлиши мумкин эмас. Ҳар қандай ҳодиса вақтда ҳам мавжуд, вақтдаги ҳар қандай процесс фақат макондагина содир бўлади. Макон билан вақт бирлиги моддий дунёнинг ҳаракатида юзага чиқади.

Макон материянинг яшаш формаси сифатида моддий объектларнинг кўлами ва уларнинг узлуксиз ҳаракат процессидаги муайян ҳолатини характерлаб беради. Ҳаракатдаги моддий объектлар кўламининг йиғиндиси турли конкрет формалардаги ҳаракатланувчи материянинг чексиз маконини ташкил этади.

Маконнинг ўзига хос хусусиятларидан бири унинг уч ўлчовга эга бўлишлигидадир. Маънонинг уч ўлчовга эга бўлиши бу материянинг уч томон бўйича, энига ва баландлигига (ёки чуқурлигига) қараб чексиз эканлигини кўрсатади. Ҳақиқий реал макон, Ф. Энгельс сўзи билан айтганда, чексиз кубиклар (м3) йиғиндисидан бошқа нарса эмас. Вақт материянинг яшаш формаси сифатида моддий дунёдаги процессларнинг узлуксизлигини характерлаб беради. Объектив равишда бирин-кетин бўлиб ўтган, бўлаётган ва келгусида бўладиган узлуксиз моддий процесслар йиғиндиси моддий дунёнинг узлуксиз яшаши ва ривожланиши асосида ётади.

Вақтнинг ўзига хос хусусияти шундаки, у бир ўлчовли бўлиб, фақат бир томонга, илгарига қараб боради. Вақтнинг бир ўлчовлилиги, фақат илгарига, пастдан юқорига қараб боришини материянинг ривожланиши эскиликнинг ўлиб, янгиликнинг пайдо бўлишидан иборат бўлган диалектик процесс эканлигини ифодалайди.

Материя ҳақида, унинг яшаш формалари ҳақида муайян тасаввурга эга бўлингач, онг нима, унинг материя билан қандай алоқаси бор, у қандай вужудга келган ва ривожланган, деган масалаларга ўтилади.

4. Маълумки, идеалистлар онгни, фикрни бирламчи деб, материяга боғлиқ бўлмаган ҳолда мавжуд бўлган ва материяни яратадиган бир нарса, деб ҳисоблайдилар. Идеалистлар онгни фикрлаш органи бўлган миядан ажратиб қўядилар ва бизнинг сезгиларимиз, тасаввурларимиз манбаи объектив реалликдаги нарса ва ҳодисалар эканлигини тан олмайдилар.

Барча **материалистлар материянинг бирламчи, онгнинг иккиламчи ҳосила нарса эканлигини, сўзсиз, тан оладилар.** Аммо Марксгача бўлган материалистлар материя билан онгнинг нисбати масаласини илмий асослаб беришга ожизлик қилганлар. Улардан баъзилари онг ҳар қандай материянинг атрибути, материянинг барча формалари ҳам сезиш ва фикрлаш қобилиятига эга, деб ҳисоблаганлар (гилозоистлар). Вульгар материалистлар эса онг билан материя алоқадорлигини пеш қилиб, уларни айни бир нарса, деб ҳисоблаганлар. Улар жигардан сафро қандай ажралиб чиқса, фикр ҳам миядан шундай ажралиб чиқади деб ўйлаганлар. Унинг устига аввалги материалистлар онгнинг актив ролини тушуниб етмаганлар. Диалектик материализм онг билан материя нисбати масаласида бундай чалкашликларга барҳам берди.

Диалектик материализм нуқтаи назаридан **онг табиатнинг маҳсулидир, материянинг хоссасидир, аммо ҳамма материянинг эмас, балки юксак даражада ташкил топган материянинг — одам миясининг хоссасидир.** Онгни фикрловчи материя — миясиз тасаввур қилиш мумкин эмас. Буни улуғ рус физиологи И. П. Павловнинг олий нерв фаолияти тўғрисидаги назарияси тасдиқлаган ва ҳозирги замон табиёт илми далиллари янада чуқурроқ исботламоқда. Бу ерда шунга алоҳида эътибор бериш кераккн, мия фикрлаш органи экан, у ўзидан-ўзи фикрлайвермайди. Мия ўз функциясини амалга ошириши учун унга ташқи муҳит албатта таъсир кўрсатиши керак. Ҳар қандай психик фаолият ташқи оламнинг киши сезги органларига таъсири натижасида пайдо бўлади. Демак, **онг юксак даражада ташкил топган материя — инсон, миясининг моддий воқелигини акс эттиришдан иборат алоҳида хоссадир.**

5. Онгнинг моҳияти аниқлаб олингач, қандай қилиб онг келиб чиққан деган масалага ўтилади. Бу масала қандай қилиб ноорганик материядан органик материя ва ундан фикрловчи материя — инсон мияси келиб чиққанлигини текшириш тариқасида қўйилмоғи керак.

Умуман, акс эттириш хоссаси, яъни ташқи таъсир натижасида ичдан ўзгариш, ҳамма хилдаги материяга хосдир.

Тирик материянинг келиб чиқиши билан акс эттиришнинг сифат жиҳатдаги янги, юқори формалари пайдо бўла бошлайди. Ташқи муҳитни биологик акс эттиришнинг энг оддий формаси таъсирланиш бўлиб, у орқали организм муҳитга мослашади. Кейинги тараққиёт жараёнида, организмларнинг мураккаблашуви билан биологик акс эттиришнинг янги формаси — сезиш пайдо бўлади. Организмлар ривожлана боргани сари уларнинг сезиши тобора бой ва ҳар томонлама бўлиб боради. Ташқи муҳит билан алоқа қилувчи махсус органлар ва марказий нерв системаси пайдо бўлади.

Сезиш инсонга ҳам, юксак даражада ривожланган ҳайвонга ҳам хос лаёқатдир. У инсон учун ҳам, ҳайвон учун ҳам умумий бўлган физиологик негизга — биринчи сигнал системасига асосланади. Аммо, инсон сезгилари ҳайвон сезгиларидан фарқли ўлароқ, ақл нури билан ёритилган. Инсон абстракт фикрлаш қобилиятига эга, у воқеликнинг инъикосини сўз билан ифодаланган тушунчаларда умумлаштириб бераолади. Сўздан, нутқдан таъсирланадиган физиологик механизм иккинчи сигнал системаси деб аталиб, у фақат инсонгагина хосдир. Иккинчи сигнал системаси туфайли инсонлар кенг миқёсда фикр алмашишга, муайян идеялар ва назарияларни яратишга, фан, адабиёт, санъат билан шуғулланишга қодирдирлар. Демак инсон психикаси билан ҳайвонлар психикаси ўртасида қанчалик алоқа бўлмасин, инсон психикаси ҳайвон психикасидан туб сифат жиҳатдан фарқ қилади.

6. Инсон онгининг келиб чиқиши фақат биологик тараққиёт натижаси эмас. У ижтимоий маҳсулдир. Ф. Энгельс ўзининг «Маймуннинг одамга айланиш процессида меҳнатнинг роли» деган машҳур асарида одамнинг пайдо бўлишида, унинг онгининг вужудга келиши ва ривожланишидаги асосий омил меҳнат эканлигини илмий далил ва фактлар билан исботлаб берган.

Диалектик материализм материянинг бирламчилиги, онгнинг иккиламчилигини тан олиш билан бирга онгнинг материяга, ижтимоий онгнинг ижтимоий борлиққа бўлган актив қайта таъсирини инкор этмайди. Бу ерда В. И. Лениннинг **«Инсоннинг онги объектив оламни акс эттирибгина қолмайди, балки уни яратади»,** — деган сўзларини эслатиб ўтиш жуда ўринлидир.

А. АЮПОВ,
фалсафа фанлари кандидати, доцент.

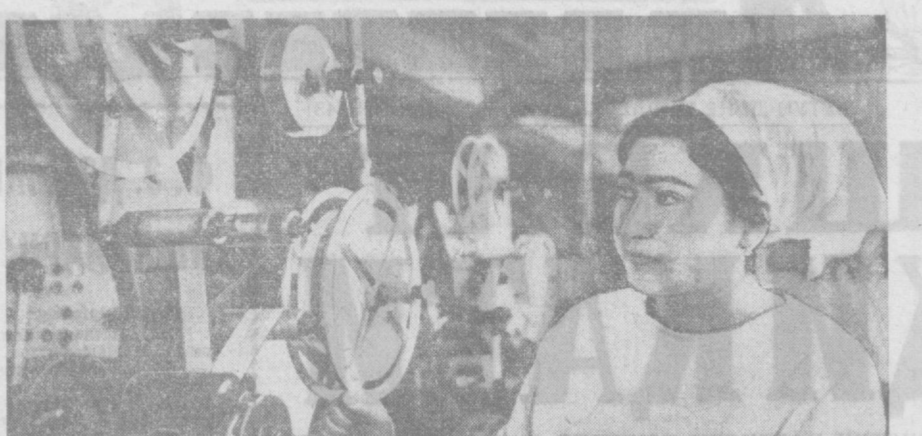

*

ПОЙТАХТДАГИ «Ўрток» кондитер фабрикаси коллективи эл қатори доҳий юбилей йилини меҳнатда катта ютуқлар билан кутиб олиш мақсадида ўзаро мусобақани қизитиб юборди. Бу мусобақада Саодат Исломбоева бошлиқ цех ишчилари пешқадамлик қилишмоқда, шаҳарлик меҳнаткашлар дастурхонига турли-туман ширинликлар етказиб беришмоқда. Суратда: С. Исломбоева иш устида.

А. Тўраев фотоси.

*

УМРИНГИЗ БОҚИЙ БЎЛСИН

Йигит фил гавдаси, бақувват қўлларига ишонарди. «Ҳеч қиси йўқ, ўтиб кетади», дерди-ю эти увишгани, оёқ-қўллари қақшаб оғриётганига ҳам эътибор қилмай, ишини давом эттираверарди. Тўқув фабрикасида у бошқараётган станоклар бетўхтов «тақа-тақ, тақа-тақ» бир меёрда айланиб турипти.

Йигитнинг нафас олиши бежолиги, юзлари бурқсиб, кўзлари қизаринқираб турганини пайқаган ўрта ёшлардаги аёл:

— Тобинг йўқ, болам, дарров докторга кўрин, — деб маслаҳат беради.

— Сиҳатман, — сўз бермайди йигит.

Аммо касаллик қилғилигини қилиб, кечга томон паҳлавонни йиқитди. Термометр 40—41 даражани кўрсатиб турипти. Йигит алаҳлади, кейин ўзини билмай қолди, нафаси ичига тушиб кетди... «Айтмадиммн, бетоб деб. Эҳ! Бу ёшлар, нодонлар...» куйиб-пишарди бояги аёл.

«Тез ёрдам» йигитни комбинатнинг медицина-санитария бўлимига олиб кетди. Фабрика ишчилари ачиниб қолишди: «Аттанг, иш қилиб шифо топсинда, бебаҳо йигит эди...»

— Кеч, доктор бўлимда ҳойнаҳой бўлмаса керак, ёки, — деб бири гапини тугатмаган ҳам эди:

— Чақиртиришади, — деди тўқувчилардан бошқаси, — доктор Шариповни.

— Унда бошқа гап, — бирбирларига умидвор қараб қўйишди касбдошлар...

Улар дастгоҳлар ёнига туриб ишни давом эттираётганда «тез ёрдам» машинаси ғиз этиб, темир панжарали дарвозадан кириб келди. Беморнинг омадини қарангки, шу кеч доктор Карим Шариповичнинг ўзи навбатчилик қилаётган экан...

Уни ҳамкасблари шодон кутиб олишди.

— Ҳайрият, дард кўрмагандек бўлиб кетибди Баҳодиримиз, — дейишди.

— Айтмадиммн, Карим Шариповнинг қўли тегдими, ҳар қандай мушкул касаллик ҳам тузалади, деб, — мағрурланиб гапиришарди фабрикадагилар.

Баҳодир кечагина шифохонадан чиқди. Тўсатдан ёпишган касалликнинг олди олинди: беморнинг томоқ безлари шишиб, мадда бойлаб, уни бўғиб қўйган, қулоқ бўшлиғи ҳам яллиғлаганди. Ниҳоятда мураккаб операциядан ўтди у.

Баҳодир дўстларига бу ҳақда мамнун сўзларди-ю, кўз ўнгида ўша манзара: ёруғ хонада икки хирург. Узун коридорда беморлар. Харчанд ҳаяжонланмасликка уринсалар ҳам юрак қурғур тинчимайди. 3—4 ёшли болалар ҳам алланечук хомуш туришарди. Бироқ, эшик очилиб, оқ маска кийиб олган докторнинг ярим чеҳраси, қуюқ қошлар остида кулиб турган кўзлари кўриниши билан ҳаяжон ҳам, хомушлик ҳам қаёққадир йўқолиб кетди.

— Қани, аввал кичкиналарни, — деди-ю болаларга кўз қисиб қўйди доктор.

Карим Шариповнинг одати шундай. Ҳар операция куни аввал болаларни чақиртиради. Ўзи ўтирган стул рўпарасига стул қўяди-да, болани ўтқазиб:

— Қани полвон, оғзингни оччи, — дейди у ва болани қизиқ гап билан чалғитиб туриб, томоғдаги касалланган безни олиб ташлайди.

Биринчиси, иккинчиси, учинчиси. Бир соатча муддат ўтгани йўқ, палатага дарддан халос бўлган тўрт болани олиб киришди. Бирининг томоғи, иккинчисининг қулоғи, бурнидаги касаллик хирургнинг шифо бахш қўллари билан олиб ташланди.

Навбат Баҳодирга келганда Карим ака унга маъноли боқди:

— Иним, наркозсиз операция қиламиз, муваффиқиятли чиқиши ўзингга ҳам боғлиқ. Бир неча дақиқа оғриққа бардош берсанг, кейин узоқ муддат азобини тортмайсан.

Эрталаб соат ўнда бошланган операция соат бирга яқин тамом бўлди. Хирург чаккаларидан оқиб тушган тер ҳўл қилиб юборган маскани аста ечди.

— Карим Шарипов, беморларингизни кўриб чиқасизми?

— Албатта, — у ҳамшира қиз билан бирга хоналарга кирди. Ҳар қайси койкада бир жуфт чароқ ёнган кўз унга миннатдор боқарди. Ҳали гапиролмайди бемор, лекин унинг юрак нидосини кўзлари изҳор этиб турарди: «Раҳмат, доктор».

Карим ака Баҳодирнинг олдида бироз тўхтади, у докторнинг қўлини сиқди. Нимаси биландир бу йигит Карим аканинг ёшлигини эслатарди. Палатадан чиққач, тўғри хонасига кирди-ю, энди хотиржам ўзини диванга ташлади. Ҳамон бояги йигит кўз ўнгида эди. У бундан қирқ йил илгари худди шу йигит ёшидаги пайтини эслаб кетди, нечундир.

Етимлик, отадан ҳам, онадан ҳам бевақт айрилиш, шунда доно кишиларнинг «болам ўқи, билим ол, ҳунар ўрган» дейишгани, 1927 йил ўн етти ёшида Тошкентдаги Охунбобоев номли медицина техникумига кириб келгани худди ҳозиргидай ёдида. Жон-дили билан ўқиб, энди техникумни тугаллай деганда эпидемия бошланиб кетди — чечак! Тўрт ёш мутахассисни яъни Карим, Комил, Олимжон, Қодирбекларни Юқори Чирчиқ районига эпидемияга қарши курашга йўллашди. Эпидемиянинг олди олинди.

Ёшлар ғолиб қайтишганида:

— Мана тўрт ўрин сизларга, ҳақиқий шифокор экансиз, энди билимни чуқурроқ эгалланг, — дейишди.

Москва Медицина институтига ўқишга юборишди... Беш йил ҳа дегунча ўтди. Карим ака жонажон юртига врач бўлиб қайтди. Сўнг уни ҳарбий хизматга чақиришди. Лекин у оддий солдат эмас, ҳарбий врач бўлди.

— Ана шу пайтдан бошланганди ҳарбий хизматим, — у бу сўзларни айтаётганда узоқ-узоқларга тикилиб қолганди. Эҳтимол у Улуғ Ватан урушининг оловли йилларини эслаётгандир.

Ҳа ўша 1941 йилнинг июнида у Кушкадаги ҳарбий госпиталда хизматда эди. Фронтга отланганида:

— Москвага Шимолий пунктга полк бош врачи бўлиб борасиз, — дейишди.

Бутун уруш давомида гоҳ полк, гоҳ медицина хизмати корпусларини бошқариш, бир бошлаганда 50—100 ярадорларни операция қилиб, уларни госпиталларга жўнатиш...

— Биз хизмат қилаётган полк Украинадан ўтиб, Карпат тоғига жанг қилиб боргани яхши эсимда. Тоғ тепасида ярадор бўлган жангчини ўша ернинг ўзида операция қилишга қиларди-гу, бироқ, пастга туширнб, госпиталга юбориш анча қийин эди. Тепамизда ўқлар визиллаб учиб турарди. Шунда «Терентев эгари» усулини қўллардик. Бунда от устига носилка ўрнатилади, остида пружинаси ҳам бор. Ярадор беозор кетади, кейин «Лодка Волокуш» усулини ҳам қўллардик. Беморни қайиқчага ётқизиб, тоғдан сирғантириб олиб тушиларди.

— Уруш тугагач, — давом этди у — корпусларимиз тарқатилди. Лекин ҳали олдинда анча иш бор эди. Полк билан Польша, Венгрия, Чехословакияга кириб бордик. Концлагерлардаги биродарларни даволаб, Ватанига жўнатишимиз керак эди. Бунславада яна госпиталь очдик. Шаҳарни ярмини эгаллашга тўғри келди. Ҳар ой лагерлардан бир минг, бир ярим минг ярадор келтириларди. Ниҳоятда озиб-тўзиб кетган, турли касалликларга чалинган эди улар.

Карим ака камгап эмасми, кўп нарсаларни айтмади. Ўшанда Бунславада ҳам бу ташкилотчи хирург госпиталнинг бош врачи бўлган. 1948 йили энди тинч ҳаётга қайтган ҳам эдики... Туркманистонда зилзила.

Уни тунда уйғотишди:

— Зудлик билан Ашхободга жўнайсиз.

— Мен-чи, болаларим билан мен нима қиламан, яна айрилиқми, — зорланиб қолади умр йўлдоши Рихси опа.

— Ўзинг ҳам медиксан-ку. Врач қаерда зарур бўлса, шу ерда ҳозир бўлиши керак! Ашхободда ҳам фронтдагидек жанговар хизмат. Госпитал очиш, ярадорларни жойлаш, бошқа шаҳарларга жўнатиш.

Зилзила оқибати ҳам тугатилди. Бироқ, ашхободликлар бу қадрдон кишини ўз элатларида яна ўн бир йил олиб қолишди. Фақат 1959 йилигина у ўз юртига қайтиб келди.

Мана бирнеча йилдирки, Карим ака Тошкент тўқимачилик комбинатининг медицина-санитария бўлими шифохонасида қулоқ, бурун, томоқ бўлимини очди. Бўлим мудиридан комбинатдагилар жуда-жуда мамнун. Аввалари бир йилда беш-олти операция ўтказилса, ҳозир улар сони 600 тага етди.

Бугун комбинатнинг 15 мингдан ортиқ ишчи-хизматчиси, жамоатчилик қадрдон шифокорнинг 60 йиллик ёшини, қирқ йиллик меҳнат фаолиятини нишонлайдилар. Миннатдорликка тўла дил сўзларини шифокорга баён этадилар. Биз ҳам «Умрингиз боқий бўлсин, Карим ака!» деймиз.

Ф. УСМОНОВА.

КОМСОМОЛЛАР ҲИССАСИ

Ғоят қисқа муддат — бир йилда республика кимё саноатининг гигант корхоналаридан бири — Олмалиқ аммофос заводи қуриб битказилди.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати йилига 1 миллион тоннага яқин аммофос ишлаб чиқарадиган улкан корхонани қуришда актив иштирок этишни комсомол ва ёшлар зиммасига ҳам юклади. Завод қурилиши партия қарорларига доимо лаббай, деб жавоб бериб келаётган республика комсомол-ёш бунёдкорларининг муҳим вазифаларидан бирига айланди. Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети эса бу муҳим саноат объектини комсомол зарбдор қурилиши, деб эълон қилди.

Ўтган йилнинг декабрь ойида — қурилиш майдонида дастлабки бунёдкорлик ишлари қизғин бошлаб юборилган кезларда зарбдор қурилишда комсомол штаби ташкил топди.

Зарбдор қурилишда биринчи комсомол-ёшлар коллективи «Стальмонтаж» бошқармасида ташкил этилди. Борис Дашько бошлиқ бу слесарь-монтажчилар бригадаси қишнинг қаҳратон кунларида жасорат кўрсатиб, экстракция цехининг металл конструкцияларини ўрнатдилар. Совуқ, изғиринли ва серёғин кунларда механизмларни доимо ишга шай қилиб, белгиланган смена топшириқларини доимо ошириб адо этишди.

Николай Стаценко, Юрий Короленко ва бошқалар бошлиқ комсомол-ёшлар коллективлари ҳам барчага намуна бўлдилар. Азамат монтажчилар ойлик план топшириқларини 140—160 процентдан бажаришди. Натижада «Стальмонтаж» бошқармаси қурувчилари бажарган ишнинг қарийб 70 процентини, яъни 700 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини комсомол-ёшлар адо этдилар.

Гигант корхонани бунёд этишда биринчи қурилиш-монтаж бошқармаси, иккинчи, учинчи ва бешинчи қурилиш бошқармаларининг ёш бунёдкорлари ҳам катта ишларни амалга оширдилар. Улар коммунистлар, тажрибали қурувчилар билан елкама-елка туриб ишлаб, ажойиб ютуқларни қўлга киритдилар.

Поярковчилар! Зарбдор қурилишнинг ёш бунёдкорлари ўртасида бу сўз жасорат рамзи бўлиб жаранглади, десак янглишмаймиз. Бунинг боиси бор. Байроқдор «Промтехмонтаж» бошқармасининг Владимир Поярков бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси аъзолари меҳнатда мислсиз рекорд кўрсаткични қўлга киритдилар. Улар экстракция цехидаги монтаж қилишнинг ўн ойга мўлжалланган барча фильтрлаш қурилмаларини икки ойдаёқ қўлдан чиқардилар. Бундай муваффақиятлари учун бу бригада коллективи бир неча бор Олмалиқ шаҳар комсомол комитетининг Кўчма Қизил байроғини олишга муваффақ бўлишди. 5-қурилиш бошқармасидаги Маъмур Маъдиев, «Промвентиляция» бошқармасидаги Владимир Иващенко бошлиқ бригадалар, электр пайвандчи Василий Федоров, ёш ишчи Мария Валеевалар ҳам ана шундай рекордчилардандир.

Зарбдор қурилишда айрим камчилик ва нуқсонларни бартараф этишда «Комсомол прожектори»нинг роли ҳам катта бўлди. Прожекторчилар меҳнат интизомини яхшилашга, қурувчиларга маданий-маиший хизмат кўрсатишнинг намунали бўлишига, қурилиш суръатини ошириш ва иш сифатининг юқори бўлишига ўз ҳиссаларини қўшдилар. Улар доими равишда чиқариб турган «Молния», «Тревога», «Айбдор адресига» варақалари, шунингдек «КП» стенди илғорларнинг ютуқлари ва тажрибаларини пропаганда қилишда, айрим камчиликларнинг дарҳол олдини олишда ва нуқсонларни бартараф этишда муҳим роль ўйнади.

Аммофос заводи қурилиши — комсомол-ёшлар учун мардлик майдони, чиниқиш мактаби бўлди. Бу ерда ўз сафига қарийб юз йигит-қизни бирлаштирган 6 та бригада, 2 та звено ва 2 та экипаж қаҳрамонона меҳнат қилиб, ёшлик иродаси ва қудрати нималарга қодир эканлигини намоён этдилар. Азим корхона қурилишига комсомол йўлланмаси билан келиб ишлаган андижонлик А. Маматкаримов, А. Мамасолиев, термизлик А. Либерзенов, А. Любановский каби 300 га яқин йигит-қиз ўзларининг фидокорликлари, жонкуярликлари, самарали меҳнатлари билан комсомол ишончини оқладилар.

Зарбдор қурилиш ёшларимиз учун қўшимча касб эгаллаш, малака ва маҳоратларини ошириш ўчоғи ҳам бўлди. «Стройтермоизоляция» бошқармаси ишчиси Валентина Карташова футеровкачиликни, ёш техник Нина Тихонович электр ускуналарни монтаж қилишни, Сергей Черкашин ва Абар Мамасолиев пайвандчиликни пухта ўрганиб олдилар. Қурилишда ишлаган барча йигит-қизларнинг ярмига яқини қўшимча касб эгалладилар, қолганлар эса ўз маҳоратларини оширдилар, тажриба тўпладилар, малака ҳосил қилдилар.

Мана, кўкка қулоч кериб Олмалиқ кимё заводи қад ростлади. Бу гигант партия ва ҳукуматимиз қарорларига «лаббай» деб жавоб бераётган, оталарнинг шонли анъаналарини сабот ва матонат билан давом эттираётган, ўжар дарёларни бўйсундираётган, асрий саҳроларда бўстон яратаётган, азим корхоналару, нурхоналар бунёд этган ёшлик ёдгорликларидан биридир.

Евгений ФАБИЯН,
Олмалиқ кимё заводи қурилиши комсомол штабининг бошлиғи.

Оққўрғон районида барча ердагидек аҳолини рўйхатга олиш қизғин бошланди. Ҳисобчи ўртоқ Омон Райимқулов бу муҳим кампанияда актив қатнашмоқда. Сиз суратда О. Райимқуловни пахта қабул қилиш пункти ишчиси ўртоқ О. Жўраев оиласи аъзолари билан суҳбат пайтида кўриб турибсиз.

В. Клаков фотоси.

15–22 ЯНВАРЬ — БУТУНИТТИФОҚ АҲОЛИ РЎЙХАТИ КУНИ

УМУМХАЛҚ ИШИ

Бугун Иттифоқимизнинг ҳамма шаҳар ва қишлоқларида муҳим сиёсий кампания — аҳолини рўйхатга олиш бошланади. Жойлардаги партия, совет ва давлат статистика органларида ана шу муҳим ишни ҳар томонлама уюшқоқлик билан ўтказиш учун катта ҳозирлик олиб бордилар.

Областимизда аҳолини рўйхатга олиш кампаниясига қизғин тараддуд кўрилмоқда. Оммавий-сиёсий ишлар кенг авж олдириб юборилди. Рўйхатга олиш бўлимлари ҳамда инструкторлик участкаларига махсус бинолар ажратиб берилди. Бу биноларда ҳамма шароитлар муҳайё қилинди.

Аҳоли рўйхати билан шуғулланадиган ходимлар участкаларга тақсимланди. Улар ишлайдиган участкалар, кўча ва уйларнинг чегаралари белгиланди. Ҳар бир ходим аҳолини рўйхатга олиб бориш ҳужжатлари билан тўла таъминланди. Участкаларга бириктилган пропагандист за агитаторлар, сиёсий ахборотчилар ва ташкилотчилар аҳоли ўртасида кенг тушунтириш ишларини бошлаб юборишди. Корхона ва ташкилотларда, турар-жойларда, шунингдек, турли маданий-оқартув муассасаларида рўйхатга олиш аҳамияти, уни ўтказиш тартиби ва муддатлари ҳақида лекция ва суҳбатлар ўтказилмоқда.

Бугун — аҳолини рўйхатга олувчи ходимлар учун айниқса масъулиятли кун. Ҳисобчилар ўз участкаларидаги ҳамма биноларни айланиб чиқишлари, аҳоли пунктлари, квартиралар ва бошқа биноларни яна бир бор кўздан кечириб, улар рўйхатга қанчалик тўғри олинганлигини текширишлари керак. Ҳисобчи бу ишни бажараётган вақтида аҳолини навбатдаги рўйхатга олиш ҳақида огоҳлантириши, ҳамма кишиларни билиши, корхоналар ва муассасаларнинг раҳбарлари билан рўйхатга олиш тартиби ҳақида гаплашиб олиши зарур. Бунда, айниқса, корхона ва муассасада бўладиган (масалан, командировкага келганлар) кишиларни кўзда тутиш керак. Шунингдек, бугун рўйхатга олиш вақтида ходимлар юрадиган энг аниқ йўлни белгилаб олиш зарур. Бугун рўйхатга олувчи кадрлар ва уларнинг ўз вазифаларини қай даражада тушунганликларини яна бир бор текшириб чиқилса, мақсадга мувофиқ бўлади. Шундан кейингина инструкторлик участкасида ҳисобчилар билан биргаликда кенгаш ўтказиб, бу йиғинда қилинган ишларни муҳокама этиш ҳамда уларга ўз вазифалари ва рўйхатга олишнинг асосий қоидалари ҳақида эслатиб қўйиш лозим.

Айниқса ҳаракатда бўлган аҳолини рўйхатга олувчи ходимларнинг ишга уюшқоқлик билан чиқишига эътиборни кўпроқ қаратиш зарур. Улар белгиланган вақтда асосий участкаларда иш бошласинлар. Ҳисобчи ходимлардан бирор киши ўз вазифасига киришмай қолган тақдирда дарҳол бунинг сабабини аниқлаб, ўрнига резервдаги ходимлардан чиқариш керак бўлади.

Рўйхатга олишнинг биринчи кунида асосий участкаларда ҳисобчиларнинг ишини алоҳида кузатиб бориш ва улар томонидан рўйхатга олиш варақалари қай даражада тўғри тўлдирилаётганлигини текшириш зарур.

Биринчи куннинг иккинчи ярмида рўйхатга олиш бўлимларининг мудирлари, ҳисобчилар ва инструкторларнинг кенгашини ўтказиб, унда ишда йўл қўйилган хато ва камчиликларни атрофлича ўрганиб чиқсалар, фойдадан холи бўлмайди.

Ҳисобчилар ишини аҳолини рўйхатга олишнинг ҳамма кунларида назорат қилиш зарур. Бунда асосий вазифа инструктор-контролёрлар зиммасига тушади. Улар ҳар бир ҳисобчининг ишини кузатиб боришлари, ҳисобга олиш варақалари ҳамда рўйхатга олишнинг бошқа хил формаларини қандай тўлдирилаётганлигини текширишлари керак.

Рўйхатга олиш бўлимларининг мудирлари ва уларнинг ёрдамчилари ишни йўлга қўйишда инструктор-контролёрларга ёрдам берсинлар. Рўйхатга олиш варақаларининг тўғри тўлдирилаётганлигини кузатиб борсинлар, йўл қўйилаётган камчиликларни ўз вақтида кўрсатиб, ишдаги яхши тажрибаларни кенг ёйсинлар.

Материалларни топшириш — қабул қилиш кўп меҳнат талаб қиладиган оғир иш бўлиб, бунга жиддий эътибор қилиш даркор. Қабул қилиш вақтида ҳамма рўйхатга олиш варақаларининг сонинигина эмас, балки бошқа материалларни ҳам, улар қай даражада тўғри тузилганлиги, ҳар бир участка, аҳоли пункти бўйича рўйхатга олиш натижалари текшириб чиқилиши керак. Шунингдек, материалларни ишлаб чиқиш, зудлик билан статистика бошқармаларига юбориш ҳамда рўйхатга олиш варақаларини контроль бланкалари билан таққослаб кўриш иши ҳам кишидан кўп меҳнат талаб қилади.

Аҳолини рўйхатга олиш бўйича қилинадиган ишларнинг қисқача мазмуни ана шундан иборат. Бироқ, шуни унутмаслик керакки, биргина ишни бажариш билан кифояланиб бўлмайди. Ҳамма ишни ўз вақтида ўтказиш зарур, токи рўйхатга олишнинг бир босқичи ёки бўлмаса бирор иш тугалланиши биланоқ кейинги босқич ва ишни ҳеч узилишга йўл қўймай бажаришга киришиб кетиш учун зарур шароит бўлсин.

Аҳолини рўйхатга олишга кўмаклашувчи комиссиялар, маҳаллий партия ва совет ҳамда статистика органлари умумдавлат аҳамиятига эга бўлган ана шу муҳим сиёсий кампанияни муваффақиятли ўтказиш учун бу ишни ташкил этишга айниқса эътиборни кучайтиришлари керак.

Областимизда аҳолини рўйхатга олишни пухта ва уюшқоқлик билан ўтказайлик.

Ж. РИЗАЕВ,
область статистика бошқармасининг бошлиғи.

Бугун Бутуниттифоқ аҳолини рўйхатга олиш кампанияси бошланади. Шаҳримизнинг Фрунзе районида ҳам бу муҳим соҳага ҳар тарафлама пухта тайёргарлик кўрилди. Район бўйича 250 дан ортиқ ҳисобчи жалб қилинган. Улар бугун уюшқоқлик билан иш бошлайдилар. Суратда: аҳолини рўйхатга олиш 4-бўлими актив ҳисобчиларидан бир группаси.

В. Сироткин фотоси.

АРАЗ ВА ҒАРАЗ

АХЛОҚ ВА ОДОБ МАВЗУИДА

Айни йиғим-терим қизиган кунлар эди. «Пахтакор» колхози далаларини яёв кезиб, марду-майдон механизаторлар, теримчи йигит-қизларнинг матонатига қойил қолдик. Қалбда олам-олам меҳр, ғурур уйғонди. Кеч кириб, қош қорая бошлаганда идорага қайтдик. Колхознинг ҳашаматли клуби олдида одамлар гавжум эди.

— Бугун ҳисобот-сайлов йиғилиши бўлади, — деди партком секретари Одилжон ака. — Истасангиз, қатнашишингиз мумкин.

— Айни муддао, — деб жавоб бердим.

Мен илгарилари ҳам бундай йиғилишларда бўлганман. Лекин бунақангиси камдан-кам бўлади. Гап шундаки, йиғилиш ғоят самимий, дўстона, ўз-ўзини танқид билан ўтди. Бундан ҳамма хурсанд эди: докладчи ҳам, музокараларда сўзга чиққанлар ҳам кўпроқ камчиликлар, қилиниши керак бўлган зарур ишлар ҳақида сўзладилар.

Ниҳоят, областдан келган вакил мажлисга якун ясади.

— Мен боя сўзга чиққан отахонимиз Рустам бобонинг гапларини таъкидламоқчиман, — деди у, — ҳамиша, ҳар бир соҳада бир-биримиз билан ҳамкор, бамаслаҳат ишлаганга не етсин. Ана шунда ютуқлар кўпаяверади. Лекин, камчиликларни «тузлаб қўйиш», у мажлисдан бу мажлисга йиғиб юриш инсофдан эмас. Ахир, коммунист ҳамма нарса учун жавобгар. Раис учун ҳам, партком учун ҳам, бригадир учун ҳам партия интизоми баравар. Буни унутмаслик зарур.

Сиз билан биз уларга кўмаклашсак, камчиликларни сезганимизда ётиғи билан тушунтирсак, қандай яхши бўлади. Афсуски, кўпинча шундай қилмаймиз. Айримлар борки, раҳбар қиттаккина хатога йўл қўядиган бўлса, уни кўра-била туриб билмасликка оладилар. Бундай ғаразгўйлар «шошмай тур, сени кўпчилик ўртасида бир боплай» деб кўнгилларига тугиб ҳам қўядилар. Кези келганда мажлисда сўз оладилар-да, бирни икки қиладилар, раҳбарнинг камчилигини пуфакдек шишириб, яхшигина обрўйга эга бўлган кадрни оз бўлмаса кўпчилик ўртасида бадном қилиб қўядилар. Бу ярамас одат, бу ғаразгўйликдан бошқа нарса эмас...

Мен бу сўзларга диққат билан қулоқ солардим. Ёнимда ўтирган колхоз комсомол ташкилотининг секретари Раҳматжон мени туртиб қўйди.

— Сезяпсизми, — деди у, — бу гаплар қизим сенга айтяпман, келиним сен эшит, қабилида бўляпти.

Сўнгра Раҳматжон залнинг бир чеккасида бошини қуйи солганча қизариб-бўзариб ўтирган ўрта ёшлардаги бир кишини кўрсатди.

— Боя сўзга чиққан агрономку?

— Ҳа-да, — деди Раҳматжон, — кўрдингиз-ку, одамлар унинг сўзларини ғижиниб тинглашди.

Мен агрономнинг ўша пайтдаги ҳолатини кўз ўнгимга келтирдим. Ана у минбарга кўтарилди. Шошмасдан соат чўнтагидан кўзойнагини олди, ғилофдан суғуриб дастрўмоли билан артди. Сўнгра кўзиға тақди, атрофга алазарак боқди. Сўнг ёнидан бир парча қоғозни чиқариб, унга тикилганича жовраб кетди. Ҳаммага маълум бўлган камчиликларни санай бошлади. Сўнгра партком секретарини танқид қила бошлади. Одилжон ундай, Одилжон бундай...

— Тунов куни кечки пайт унинг хонасига кириб қолдим. Буни қаранг-ки, у газета ва журналларни варақлаб ўтирибди. Далада иш тўлиб ётса-ку, бу киши... — У сўздан тўхтаб, ғулдираб қолди. Сўнгра салмоқланиб давом этди. — Бешинчи, олтинчи бригадаларда суғоришнинг мазаси йўқ. Раис ўша томонга ўтиб кетибди. Сиз бўлсангиз, деб айтмоқчи бўлдим-у, кўнгилчанглик қилдим.

Хунобим ошиб кетди.

— Шу пайтда газета-журнал ўқишга хожат борми, — деб юбордим.

Одилжон бўлса парвойи фалак. Кулги билан енгмоқчи бўлди.

— Индинга сиёсий ўқишимиз бор. Тайёргарлик кўряпман, — деб жавоб берди.

Институтни яқиндагина битирган, олий маълумотли мутахассиску. Ўқишларининг чаласи қолган экан-да... Ана шунақа биродарлар. Одилжон ўзи яхши йигит-ку, лекин кўп масалаларда ғўрлик қилиб қоляпти. Одамларга баъзан қўпол муомалада ҳам бўлади. Маслаҳатга қулоқ солмайди.

— Мисоли билан гапиринг, — залдан кимдир луқма ташлади.

— Мисоли билан айтайми, — деди у овоз келган томонга кўзойнаги тагидан қараб қўйиб. Эрта баҳор эди. Мен партия йиғилишида чигит экишга тайёргарликни кўрайлик деган таклифни киритдим. Тўғри-да, ўша пайтда айрим бригадаларда аҳвол чатоқ эди. Одилжон нима деб жавоб берди денг, кундалик қишлоқ хўжалик масаласини партия йиғилишида кўриш шарт эмасмиш. Коммунист Рўзи Каримовнинг шахсий ишини кўрмоқчимиз, деб жавоб берди. Тавба, бировнинг шахсий ишига аралашишнинг нима хожати бор?!

Залда ғала-ғовур кўтарилди. Айримлар бу телба-тескари гаплардан кулишарди. Уни ортиқ гапиртирмасдан минбардан тушириб юбордилар.

Ўшанда партком секретари Одилжон акани кўрсангиз эди, бирам уялиб кетдики, атрофдаги ҳамма одамлар унга қараётгандек, областдан келган вакил эса ер тагидан ҳали шунақа ишларингиз ҳам борми, деб унга ўқрайиб турғандек туюлиб кетди.

Лекин танаффус вақтида вакилга бу кишининг гаплари қанчалик ҳақ ва ноҳақ эканлигини тушунтириб бердилар.

— Ҳаммаси ғараздан айтилган гаплар, — деди Раҳматжон. — Нега дейсизми, мен сизга айтсам, Қидирвой ака араз-ачиқ қиляптилар. Бунинг боиси бор. Бизнинг колхоз иккига бўлинадиган бўлиб қолди. Партком секретари янги колхозга раис қилиб сайланди. Коммунистларнинг навбатдаги йиғилишида янги партком секретарини сайлаш керак эди. У маҳалда Қидирвой ака колхозда агроном, партия ташкилоти секретарининг ўринбосари бўлиб ишларди. У ўзича одамлар парткомликка мени кўрсатишади, деб ўйлаб юрган экан. Лекин умиди пучга чиқди. Коммунистлар илғор бригада бошлиғи, партия комитетининг бюро аъзоси Одилжонни ўзларига дарға қилиб кўрсатишди. Бу Қидирвой акага қаттиқ ботди. Унга жуда алам қилди. Дардини ичига ютишдан бошқа чора қолмади. Бу қандай бўлди, деб ўйларди, у, кечагина унга буйруқ бериб, юрган эдим, энди бўлса у менга ўргатадими?

Қидирвой ака шу-шу бўлди-ю, ишга қарамай қўйди. Илгаригидек мажлисларда ҳам сўзга чиқмас, бирон масала муҳокама қилинадиган бўлса, лоқайдлик билан елкасини қисиб турар эди. Ҳар икки гапнинг ўртасида, ўзларингиз биласизлар, энди биз кичик одам, деб пичинг қиларди.

Бироқ у ер-бу ерда уч-тўрт колхозчи йиғилиб қолгудай бўлса, дарҳол тапга аралашади. Раиснинг бу иши нотўғри, партком секретари ундай қилмаслиги керак эди, бу аҳволда ишимиз яхши бўлмайди, деб одамлар юрагига ғулғула солади. Ҳар хил бўлмағур иғволарни тарқатади.

Баъзилар унинг бу одатини билиб қолишгач, нега шу гапларингизни кўпчилик ўртасида айтмайсиз, деб койишади. Бундай пайтда Қидирвой ака «Айтган билан нима фойда, сенинг маслаҳатингга қулоқ солишармиди, ўз билганларидан қолишмайди» деб одамларни чалғитмоқчи бўлади.

Шундай қилиб, у обрў-эътиборни йўқота бошлади. Миш-мишлар Одилжоннинг ҳам қулоғига етиб борди. Бир куни у Қидирвой акани холи учратиб, юрагига қўл солди.

— Қидирвой ака, — деди у, — бундай одатингизни ташланг, келинг, биргалашиб ишлайлик. Ахир, сиз ҳам коммунистсиз. Коммунист учун ишнинг катта-кичиги йўқ-ку! Нега ҳар бир нарсага лоқайд қарайдиган бўлиб қолдингиз. Ёки сизни биров хафа қиляптими? Сўзингизга кирмай, обрўйингизни тўкяптими? Ундайлар бўлса, айтинг, кўплашиб гаплашамиз.

Лекин Қидирвой ака қайсарлик қилиб туриб олди.

— Йўқ, — деди у, — колхозга озмунча меҳнатим сингдими, бизлар кетмон чопиб, ҳосил ундирганимизда сенлар ёш бола эдинглар, мени хафа қиладиганлар ҳали онасидан туғилган эмас...

Шу орада коммунистларнинг йиғилиши бўлиб қолди. Мажлисда коммунистнинг бурчи ва масъулияти масаласи кўрилаётган эди. Сўзга чиққанлар участка агрономи Қидирвой аканинг фаолиятини роса танқид қилдилар. Агроном ҳосил учун жавобгар шахс. Лекин Қидирвой ака буни яхши тушунмаяптилар. Участкада ғўза кечки бўлиб қолди. Барг тўкиш нотўғри ўтказилди. Бунда агрономнинг ҳам айби бор. У агротехника тадбирларининг вақтида, меёри билан ўтказилишига бефарқ қаради.

Қидирвой ака отдан тушса ҳам эгардан тушгиси келмасди. Коммунистлар ўйлаганидек, у самимий танқидларни бошқача тушунди. Сўзга чиқиб, ўзини оқлашга ҳаракат қилди.

— Ҳаммаси об-ҳавога боғлиқ, — деди у. — Баҳор серёғин келди. Ишлашга қўймади. Бизда айб йўқ. Қўлимиздан келган ҳамма ҳаракатни қилдик.

Бошқа сўз айтмасдан жойига ўтириб олди. Бу ўша Одилнинг иши деб ўйларди у. Бир куни мен унинг бригадасини текширтириб, масаласини бюро йиғилишига қўйган эдим. Ўшанинг ўчини оляпти.

...Коммунистлар Қидирвой аканинг хатти-ҳаракатини қаттиқ қораладилар. Партия йиғилиши қарори билан у ишдан бўшатилди. Бригадирликни тавсия қилишган эди, Қидирвой ака соғлигим тўғри келмайди, деб бўйин товлади. Майли, докторга қаратинг, соғлигингизни тикланг. Кейин бирор иш топширармиз, деб айтишди.

Орадан уч-тўрт ой ўтиб кетди. Бекорчиликдан безор бўлди шекилли, Қидирвой ака иш сўраб раиснинг ҳузурига отланди. Мактабдош оғайним, кўнглига йўл топай, зора бирор дурустроқ ишни бериб қолса, деб ўйларди.

Раис Қидирвой акани самимий кутиб олди. Тўрдан жой кўрсатди. Ҳол-аҳвол сўрашдилар. Қидирвой ака бўйнини эгиб, маъюс ҳолда гап бошлади. Ўз қилмишларидан ўкинчга тушганлигини, энди ҳар қандай иш беришса ҳам йўқ демай, бажаришга тайёр эканлигини айтди.

Тавбасига таянибди, деб кўнглидан ўтказди раис. Раҳми келди. Бирор дурустроқ иш бериш керак. Ахир, жўжабирдек жон. Колхознинг пасти — баландини биладиган кадрларимиздан.

Ўша кезларда фермада аҳвол бирмунча оғир эди. Қишдан моллар ориқ бўлиб чиқди. Соғин сигирларнинг сути камайиб кетди. Фермага мудир қилсакмикан-а, эплаб кетармикин? Бу таклифни айтган эди, Қидирвой ака қувониб кетди.

— Ишончларингизни оқлашга ҳаракат қиламан, — деди у.

Раис, майли, сиз бораверинг, тағин гаплашиб кўрамиз деб унга жавоб бериб юборди. Шу орада хонага партком секретари кириб қолди. Раис ўз фикрини айтиб, ундан маслаҳат сўради.

— Менимча, тўғри келмайди, — деди Одилжон. — Ахир бу кишининг касби агроном бўлса...

Раис ўйланиб қолди. Одилжоннинг гапида жон бор. Масаланинг буёғини ўйламабмиз-ку, лекин Қидирвойга сўз бериб қўйдим. Йигит кишининг сўзидан қайтгани... Сирни бой бергиси келмади.

— Қидирвой ака агроном бўлгани билан, — деди раис, — ферма ишларидан ҳам озми-кўпми хабардор. У ердагилар билан тил топишиб, ишни жўнаштириб юборса, ажаб эмас. Менимча ёмон бўлмайди.

Одилжонноилож, ўзингиз биласиз дегандек, елка қисиб, розилик билдирди.

Дастлабки кезларда Қидирвой ака ишга актив киришди. Фермага эрта келиб кеч қайтар, сут соғувчилар, молбоқарлар билан ширин муомалада бўлиб, улар билан маслаҳатлашиб иш қиларди. Лекин бу самимийлик узоққа бормади. Уч-тўрт ой ўтгач, фермадагиларнинг фикри билан ҳисоблашмай қўйди. Бу ҳам майли-я, ўзига тегишли молларни олиб келиб, фермада боқиш одатини чиқарди. Бу ҳам етмагандек, шаҳарлик икки-уч оғайнисига ем-хашак инъом қилди. Бу фермадагиларни ранжитди.

— Нотўғри иш қиляпсиз, — деб айтишди улар, — ем-хашакни исроф қилмайлик. Қишда нима қиламиз. Ўзимизга қийин бўлади.

— Сенларнинг ишинг бўлмасин, — деб жеркиб берди шунда Қидирвой ака. — Сут плани бажарилса, бўлди-да.

Ферма мудири билан сут соғувчилар, молбоқарлар ўртасида тотувлик йўқолди. Улар ишга ҳафсаласизлик билан қарай бошладилар. Натижада йил охирига бориб, ферма иши якунланганда, планлар ўлда-жўлда бўлганлиги, сут соғиб олиш кўпайиш ўрнига камайганлиги аниқланди.

Бюро йиғилишида Қидирвой акага учёт карточкасига ёзиш шарти билан ҳайфсан эълон қилинди. Ферма мудирлигидан бўшатилди.

Раис сўзга чиқди.

— Мени кечиринглар, — деди у, — бу ишга шахсан менинг ўзим тавсия қилган эдим. Қидирвой ишончни оқламади. Бунинг учун мен ҳам айбдор...

Ўшандан бери анча вақт ўтди.

— Қидирвой ака ҳозир нима иш қиляптилар, — деб сўрадим Раҳматжондан.

— Тўртинчи бригадага аъзо бўлиб олганлар, — деди Раҳматжон, — лекин ёлчитиб ишлаётганлари йўқ. Афтидан, бирор раҳбарлик лавозимини кутиб юрган бўлсалар керак. Лекин ўзингиз ўйланг, кўпчиликнинг ишончини оқламаган кишига моддий жавобгарлик ишини топшириб бўладими?

...Мажлис тугади. Мен дилимда областдан келган вакилнинг «камчиликларни йиғиб, тўзлаб қўймайлик», деган сўзларини такрорладим.

Тўғри гап. Эл манфаати йўлида қайғурадиган кишилар ҳамиша бир-бирларини қўллаб-қувватлашлари, бир-бирларига дўстона ёрдам кўрсатишлари, бир-бирларининг камчиликларини яширмай, ўз вақтида айтиб, буни тузатишга ёрдам бериб туришлари шарт. Инсонийлик, коммунистик бурч шунга ундайди. Фақат ғаразгўй кишиларгина бу бурчни тушунишни истамайдилар. Ғаразгўйларнинг эса одамлар ўртасида обрўси бўлмайди. Бундай кишилар эл эътиборидан қолади.

Н. РИХСИЕВ.

*

Р. Р. Шредер номидаги боғдорчилик узумчилик ва виночилик илмий текшириш институтида янги боғ барпо этиш учун майдонлар ҳозирланмоқда. Мевали кўчатлар ўтказиш учун ажратилган ер махсус техника ёрдамида текисланмоқда. Суратда: кўчат экиш учун мўлжалланган ерларни текислаш пайти.

Х. Ҳайтмуҳамедов фотоси.

(ЎзТАГ).

*

ЧОРВАДОРЛАР ҒАЛАБАСИ

Беш йилликнинг тўртинчи йили, айниқса, чорвадорлар учун анча оғир йил бўлди. Лекин, ўз касбини меҳр билан улуғлаётган Калинин районидаги Охунбобоев номли колхоз чорвадорлари ўтган йилни улкан ютуқлар билан якунлашди.

Колхоз чорвадорлари 239 бош соғин сигирдан пландаги 520 ўрнига 528 тонна серқаймоқ сут соғиб олиб, ундан давлатга 459 тонна ўрнига 473 тоннасини сотишди. Шунингдек, гўшт сотиш плани ҳам анча ошириб бажарилди.

Бундай ютуқларни қўлга киритишда ферма коллективининг, айниқса, сут соғувчилардан Лутфи Жўраева, Галя Сараева каби илғорларнинг ҳиссаси катта бўлди. Лутфи беш йилликнинг тўртинчи йилида ўз боқимидаги 18 бош сигирнинг ҳар биридан 2400 литрдан, Галя эса 17 бош сигирдан 2300 литрдан сут соғиб олиш учун социалистик мажбурият олишган эди. Йил яхши якунланди. Мажбурият анча ошириб бажарилди.

Янги йилда Лутфи Жўраева ҳамда Галя Сараева Бекобод металлургия заводи ва Мирзачўлдаги Ленин номли совхоз ишчиларининг юбилей йилида олган социалистик мажбуриятларини ўқиб чиқиб беш йилликнинг сўнгги йили учун шахсий мажбуриятлар олишди. Лутфи 2500 килограммдан, Галя эса 2400 килограммдан сут соғиб олишга аҳд қилди.

Колхоз молбоқарлари эса янги йилнинг дастлабки кунларидаёқ янги марրани қўлга киритишди. Яқинда Тошкент гўшт комбинатига 115 бош қорамол топширилди. Ҳар бир қорамолнинг ўртача тирик вазни 280—300 килограммдан тош босди. Бу билан колхоз чорвадорлари давлатга пландаги 30 ўрнига 31 тоннадан кўпроқ гўшт сотиб, беш йилликнинг сўнгги йили учун белгиланган топшириқни муваффақият билан адо этишди. Молбоқарлардан Ниёзбек Усмонов, Сартой Холдоров ўртоқлар ўз боқимларидаги қорамолларнинг ҳар бирини қатъий рацион билан боқиб, бир кеча-кундузда 600—650 граммдан семиртиришга эришдилар.

— Фермамиз коллективи, — дейди сут-товар фермасининг бошлиғи Мукаррам Юнусова, — юбилей йилига белгиланган топшириқларни муддатидан илгари бажариш учун ҳамма имкониятларга эга. Бунинг учун чорва қишловига етарли тайёргарлик кўрдик. Ҳар бир бош қорамол учун етарли озуқалар жамғарилди. Ишонамизки, юбилей йилида янада катта ютуқларни қўлга киритиб, янги марраларни эгаллаймиз.

А. МИРЗААҲМЕДОВ.

Жаҳон янгиликлари

ИОРДАНИЯНИНГ БМТ ХАВФСИЗЛИК КЕНГАШИГА МАКТУБИ

НЬЮ-ИОРК, 13 январь. (ТАСС). Иорданиянинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги доимий вакили Муҳаммад Ал-Фарра Исроил Иордан дарёсининг шарқий соҳилида ўз агрессиясини давом эттираётганлиги тўғрисидаги хатни хавфсизлик кенгашининг раисига юборди.

Хатда бундай дейилади: Исроилнинг 1969 йилнинг август ойидан декабрь ойигача қилган қуролли ҳужумлари асосан граждан шахсларга қарши қаратилган эди. Исроилнинг мунтазам армияси шу давр ичида 220 мартадан ортиқ агрессия қилди. Артиллерия, қирувчи-бомбардимончи самолётлар, ракета ва напалмдан фойдаланган ҳолда Иордан дарёси водийсининг шимолий ва марказий қисмидаги қишлоқлар ҳамда шаҳаларга кўп ҳужум қилинди.

Кейинги беш ой ичида, деб таъкидланади хатда, Иордания аҳолисидан 67 киши ўлдирилди ва 180 киши ярадор қилинди. Экинларга ҳамда суғориш системаларига катта зарар етказилди.

Исроил қўшинлари қасддан қилаётган ана шу агрессия хуружлари, деб уқтириб ўтилади хатда, Исроил Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Яқин Шарқда тинчлик ўрнатишга қаратилган ҳамма тадбирларини барбод қилиш ниятида эканлигини исбот этади. Муҳаммад Ал-Фарра ўз ҳукуматининг топшириғига биноан, хавфсизлик кенгашига мурожаат қилиб, уни Исроилнинг экспансиячилик мақсадида қонунга хилоф қилаётган ишларини тўхтатиш учун самаралироқ чоралар кўришга даъват этди.

ЖАҲОН ТИНЧЛИК КЕНГАШИНИНГ БАЁНОТИ

ХЕЛЬСИНКИ, 13 январь. (ТАСС). Жаҳон тинчлик кенгашининг секретариати Американинг Лаосдаги агрессияси давом этаётганлиги муносабати билан жаҳон тинчлик кенгаши чиқарган баёнотни бугун эълон қилди. Баёнотда айтиладики, АҚШ империализми 15 йилдан бери Лаосдаги интервенцияни муттасил кучайтириб келмоқда. Бу мамлакат территориясини бомбардимон қилишда турли типдаги самолётлар, жумладан, стратегик бомбардимончи самолётлар ҳам ишга солинмоқда. Бомбардимонлар 1968 йил охиридан бошлаб айниқса кучайтирилди.

Жаҳон тинчлик кенгаши Лаосдаги уруш кучайтирилаётганлигини кескин қоралайди. У Лаоснинг ватанпарвар кучларини қўллаб-қувватлайди ва Шарқи Жанубий Осиёда тинчлик ўрнатиш манфаатларини кўзлаб, Лаосга доир 1962 йилги Женева битимининг бажаришини талаб қилади.

Баёнотда тинчликни ҳимоя қилувчи барча миллий комитетларга, ҳамма прогрессив ташкилотларга ва холис ниятли кишиларга мурожаат қилиниб, Лаос халқининг ватанпарварлик курашини актив қўллаб-қувватлангиз. Америка агрессияси дарҳол ва ҳеч қандай шарт қўймасдан тўхтатилишини талаб қилингиз, деб даъват этилади. Лаос халқига ўз ишларини ўзи ҳал қилиш ҳуқуқи берилиши, лозим деб таъкидлайди жаҳон тинчлик кенгаши.

ФИТНА ФОШ ҚИЛИНДИ

ХАРТУМ, 13 январь. (ТАСС). Судан мудофаа министри Ҳолид Ҳасан Аббос «Ал-айём» газетасининг мухбири билан суҳбатда Судан армиясидаги реакцион гуруҳ фош қилинганлигини айтди. Бу гуруҳ ҳукуматни ағдариб ташлашни ўз олдига мақсад қилиб қўйган. Фитнага бошчилик қилган истеъфодаги бригада генерали Абдалла Муҳаммад Адам ва бир неча унтер офицерлар қамоққа олинган.

Мудофаа министрининг айтишича, фитнанинг тафсилотлари ҳозир ўтказилаётган тергов тамом бўлганидан кейин эълон қилинади.

БОСҚИНЧИЛАРНИНГ ВАХШИЙЛИГИ

АММОН, 13 январь. (ТАСС). Исроил ҳукумати экспансия сиёсатини давом эттириб, ўзи босиб олган Араб территорияларини Исроил составига қўшишга қаратилган тадбирларни кўрмоқда.

Бу ерда чиқадиган «Ад-дастур» газетасининг бугун берган хабарида айтилишича, Исроил оккупациячи маъмурлари Хеброн районидаги Байт Фажар қишлоғида истиқомат қилувчи 200 кишига ўз уйларидан дарҳол чиқиб кетиш тўғрисида қаттиқ кўрсатма берганлар. Ҳарбий маъмуриятнинг буйруғига биноан, деб ёзади газета, босқинчилар қишлоқдаги иморатларни бульдозерлар билан бузишга киришганлар. Шу ерда мазкур районнинг «хавфсизлиги»ни таъминлаш учун Исроилнинг катта ҳарбий лагерларидан бири қурилиши лозим эмиш, деб таъкидлайди газета.

Шу ишни оқламоқ учун оккупациячи маъмурлар сийқаси чиққан усулларни ишга солмоқдалар. Улар бу чорани кўриш зарур бўлиб қолди, чунки қишлоқ аҳолисидан кўп киши Фаластин партизанлари билан алоқа боғлашда гумон қилинмоқда, деб даъво қилмоқдалар.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМ. 1968 йилнинг 16 март эрта тонгида америкалик босқинчилар Сонгми қишлоғига бостириб кириб, 500 яқин аҳолини отиб ташлади. Америкалик босқинчилар бу ваҳшийликларидан кейин қишлоқни бутунлай ёндириб юбордилар. Жуда оз кишиларгина ўлим чангалидан қутилиб қолдилар. Суратда: «С» ротаси босқинчилари Сонгми қишлоғи яқинига вертолётда қўнишмоқда.

ТАСС фотохроникаси.

ҲОДИСА

ОТАСИНИ ҚУТҚАРГАН ЎҒИЛ

Иркутскдаги Вихоревск мактабининг ўқувчиси Вася Смоленцев темир йўл ёқалаб келаётган эди.

Унинг кўзи ерда ётган темир йўл рессорининг бир бўлагига тушиб қолди. Бошқа одамлар бунга эътибор ҳам бермай ўтишган. Василий эса темир йўлчи оиласида вояга етган эди. Отаси унга темир йўлдаги ҳар қанақа майда нарса ҳам баъзан ҳалокатга сабаб бўлишини кўп уқтирарди.

Вася дарҳол тиззалаб, темир парчасини суғира бошлади. Аммо у рельслар орасида қисилиб қолган эди. Вася темир йўл қоровулини қидириб кетди. Ниҳоят, иккովлашиб рессорни базўр чиқариб олишган ҳам эдики, электропоезд келиб қолди.

Шарқий Сибирь темир йўлининг Братск бўлинмаси бошлиғи А. Дерунец сезгирлиги ва жасурлиги учун Вася Смоленцевга миннатдорчилик билдирди ва қимматли совға берди. Вася Смоленцев ўзи қутқариб қолган электропоезд машинисти — отаси Николай Романович Смоленцев эканини билгандаги зўр ҳаяжон ва қувончини қўяверинг!

В. АРБАТСКИЙ.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

МАЙНА ҲАСАНОВА ХОТИРАСИГА БАҒИШЛАБ

Довюрак разведкачи, революция душманларига қарши курашнинг актив қатнашчиси, 20-йиллар ёшларининг энг яхши вакилларидан бири бўлган Майна Ҳасанова мукофоти учун республика хотин-қизлар енгил атлетика кроссини ўтказишга қарор қилинди. Ўзбекистон енгил атлетика хотин-қизлар кроссининг финал мусобақалари халқаро хотин-қизлар байрами куни — 8 мартда Қарши шаҳрида бўлади. Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитети ва республика физкультура ва спорт комитети ўтказадиган бу мусобақа ёшларни физкультура ва спортга оммавий равишда жалб қилиш, спортчиларимиз маҳоратини ошириш, оммавий ишларни юқори кўтариш мақсадини кўзда тутади.

ҚИЛИЧБОЗЛАР МУСОБАҚАСИ

Ёшлар ўртасида қиличбозларнинг Ўзбекистон шахсий-команда биринчилиги мусобақалари тугади. Бу мусобақада қиличбозлардан В. Нисенбойм («Меҳнат»), рапирачи С. Рўзиев («Буревестник») чемпион бўлдилар. Қизлар ўртасида «Меҳнат» жамиятининг вакили Н. Лапина ғолиб чиқди.

Классик кураш бўйича ўтказилган республика биринчилигида ёш полвон Юнус Қаландаров (ўнгда) рақиби Усмонов устидан ғалаба қозонди.

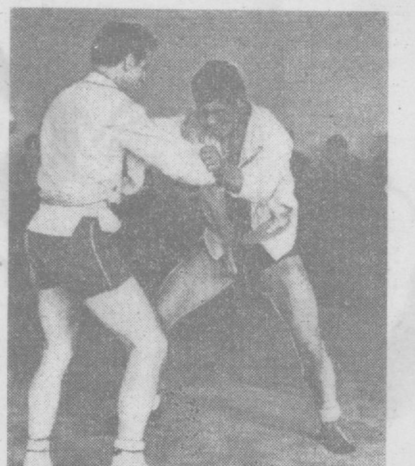

Мамлакатимизнинг кучли самбочиларидан бири Нормамат Йўлдошев (ўнгда) «Динамо» жамияти биринчилигида яна ғолиб келди.

Ў. Шоҳафизов фотолари.

НОРМАМАТ ЯНА ҒОЛИБ

Тошкентда «Динамо» жамияти самбочиларининг мусобақаси бўлиб ўтди. Бу мусобақага Бухоро, Фарғона, Хоразм, Намангандан ҳам самбочилар келишди. Гиламга 80 килограмм вазнлик самбочи спорт мастери Нормамат Йўлдошев чиқади. Нормамат чиройли усул қўллаб рақиби Надеждинни таслим бўлишга мажбур этди. Ишқибозлар машҳур самбочини навбатдаги ғалаба билан самимий олқишладилар. Мусобақада Ў. Жуманиёзов, Г. Ким Ҳ. Йўлдошев, Уловистов, Муҳамедов, Бадалов ва Баратовлар ҳам ўз вазнларида ғолиб чиқишди. Команда ҳисобида эса Хоразм область спортчилари чемпион бўлдилар.

Ў. ШОҲАФИЗОВ.

34 МАМЛАКАТГА

Пойтахтимиздаги «Компрессор» заводи маҳсулотлари Иттифоқимизгагина эмас, балки кўпгина чет эл мамлакатларига ҳам машҳурдир. Бунинг боиси, уларни ишлаб чиқараётган меҳнатсевар коллективнинг ўз маҳсулотларининг маркаси учун тинимсиз кураш олиб бораётганлигида.

Завод аҳли янги йилнинг биринчи кунидан суръатни янада кучайтириб, кунига бешта компрессор тайёрламоқда. Чет элларга ҳам маҳсулот юборабошлади. Чунки жаҳон бозорида корхона маҳсулотига талаб тобора ортиб бормоқда. Ўтган йили коллектив маҳсулотни 34 мамлакатга экспорт қилди. Булар орасида Ҳиндистон, Бирлашган Араб Республикаси, Куба, ГДР, Покистон, ВДР, Чехословакия, Руминия каби мамлакатлар бор.

А. КИМ.

МЕТОДИК-БИБЛИОГРАФИК ҚЎЛЛАНМА

Болалар кутубхоналари яна бир методик-библиографик адабиёт билан бойиди. Улуғ доҳиймиз шонли юбилейига муносиб армуғон бўлган бу тўплам «Ленин ҳозир ҳам тириклардан тирикдир» деб номланади.

Тўпламда Владимир Ильич ҳақидаги китоблар тўпланган. Қўлланма уч бўлимдан иборатдир. «Буюк ҳаёт саҳифалари», «Ленин жойлари бўйлаб», «Ленин васиятлари билан» деб аталувчи бўлимларда доҳий ҳақида ҳикоя қилинади. Ленин тўғрисидаги китоблар билан ишлаш юзасидан методик кўрсатмалар берилган.

Ана шу методик-библиографик тўплам асосида кутубхоналарда «Ленин ҳозир ҳам тириклардан тирикдир» деган темада ёш китобхонлар конференциялари ўтказишга киришилди.

ТИЛЛАФУРУШЛАР

Чошгоҳ пайти эди. Октябрь колхози бозорида жойлашган «Тоҳир ва Зуҳра» магазини ёнидаги кўча одамлар билан гавжум.

Кўчанинг чеккасига чиқиб турган эллик ёшлар чамасидаги аёлнинг кўзлари бесаранжом, у олазарак атрофга дамба-дам қарар, нимадандир ҳадиксирарди. У кўринишидан кимнидир кутмоқда.

— Келмаяпти-ку, — деди у шивирлаб ёнидаги ёшгина бир аёлга.

— Бироз туринг, — деди ҳамроҳи бепарво, — келмаса, бошқа харидор чиқиб қолар.

Шу пайт ҳалиги олазарак бўлиб турган аёлнинг олдига бир йигит келиб тўхтади. Унинг асаби бузилган эди. Аёл йигитнинг бу ҳолатини сезмай, тирсаги билан аста туртди. У олайиб қаради.

— Хўш?!

Тилла узук оласизми? — шивирлади аёл.

— Тилла узукни нима қиламан? — деди йигит заҳарханда. — Менга тилла сўлкавой керак.

Аёл атрофга бир зум алангглаб олди-да, сўнг:

— Топиб бераман, — деди секин, — юринг четроққа.

— Қизиқ хотин экансиз, — йигит аёлнинг қўлини силтаб, жеркиб ташлади, — ҳунобим ошиб турибди, хотинимни адаштирдим. Тиллангизни бошимга ураманми!

Йигитнинг шанғиллаб гапирганидан аёлнинг юрагига ваҳм тушди. Ранги қув ўчди. У ўзини одамлар орасига олмоқчи бўлиб одим ташлаган эди, қандайдир номаълум бир қўл келиб, билагидан ушлади.

— Тўхта!!

Аёлнинг қўлидан тутган Октябрь район ички ишлар бўлимининг оператив ходими Ваҳоб Дулдулов эди. Дулдулов жиноятчиларга қарши курашда тажриба орттирган ишчан йигит.

Октябрь район ОБХСС бошлиғи Раҳмат Йўлдошев:

— Одатда ҳар қандай вазиятда ҳам, жиноятчи ўз қилмишининг оқибатини сезиб туради, шу боисдан унинг ҳаракатида, юз қиёфасида, кўз қарашларида шубҳали ифодаларнинг белгиси сезилиб туради. Буни сезгир, тажрибали ходим дарҳол пайқаб олади ва уни ҳар эҳтимолга қарши кузатади. Бизнинг ходим Ваҳоб Дулдулов шундай ҳушёр, сезгир йигитларимиздан ҳисобланади, — дейди.

Текинхўрларга шафқат йўқ

Дарҳақиқат. Ваҳоб Дулдулов дам олиш кунларидан бирида бозордан ўтаётиб юқоридаги аёлга кўзи тушиши билан ундан шубҳаланди. У атайлаб бир одамни гапга тутиб у билан суҳбатлашгандек бўлиб, аёлни зимдан кузатди. Буни суҳбатдоши ҳам сезмади...

Тинтув вақтида бояги қўлга тушган аёл — Замила Қурбонқулованинг ёнидан иккита — бири ўн сўмлик, яна бири беш сўмлик эски олтин танга, 6 дона тилла узук ва 750 сўм нақд пул топилди.

— Қаердан келдингиз?

— Уфадан.

— Қаерда тўхтадингиз?

Бу саволга жавоб беришда З. Қурбонқулова бироз тихирлик қилди. Лекин, иложи бўлмагач ростига кўчди:

— Марат Ортиқов деган ўқитувчи танишим бор. Ўшаникида қўндим...

Ваҳоб Дулдулов дарҳол Марат Ортиқовнинг уйига — Чуқурсой кўча, Заводская проезди, 2-тупик, 13-уйга борди. Бу уйдан яшириб қўйган 6 та тилла зирак, иккита тилла соат топилди. Қурбонқулова ҳибсга олинди.

Шу куниёқ бу ҳақда Уфа шаҳар ички ишлар бўлимига хабар қилинди. Кўп ўтмай Уфа шаҳридан ҳам Қурбонқулованинг уйидан тўрт дона тилла топилганлиги ҳақида Тошкентга хабар келди.

Масала равшанлашди: Қурбонқулова — тиллафуруш. Лекин уни олтин билан ким таъминлаётганлиги ОБХСС ходимларига ҳали маълум эмас эди. Бу ҳақда Қурбонқулова маълумот беришни истамас, терговчиларнинг берган саволларига турли йўл билан мужмал жавоб берар эди.

— Бу билан чегараланмаслигимиз керак, — деди ОБХСС бошлиғи, — табиийки, бу тиллафурушнинг гумаштаси бор. Вазифа бутун чоралар билан унинг илдизини топиш керак. Эртагаёқ Уфага учинг. У ерда жуда усталик билан иш олиб боринг. Тушунарлими?

— Тушунарли, ўртоқ милиция майори, — деди ўрнидан туриб В. Дулдулов.

Дулдулов бошлиғидан йўл-йўриқ олиб, терговчи милиция капитани А. Турдиниёзов билан Уфа шаҳрида оператив ходимларга хос иш тутишди. Уларга шаҳар ички ишлар бўлимининг ходимлари ва софдил кишилар кўмаклашишди.

Натижада икки кун дегандаёқ жумбоқ ечилди. Замила Қурбонқулованинг гумаштаси, уни тилла тангалар ва қимматбаҳо тилла буюмлар билан таъминлаб турган Пушкин кўчаси, 53-уйда яшовчи тиш техниги Игорь Константинович Кандиров экан. Унинг уйи тинтув қилинганда 21 дона — 15, 10 ва 5 сўмлик тилла тангалар топилди. Бундан ташқари, ярим килограммга яқин кумуш, бир қанча тилла қошиқ ва рюмкалар ҳам чиқди. Қурбонқулованинг узоқ қариндошлариникига яшириб қўйган қимматбаҳо буюмлари ҳам ҳисобга олинди. И. К. Кандиров ўша ернинг ўзида ҳибсга олиниб, Тошкентга келтирилди.

Шундай қилиб, тиллафурушларнинг жиноий ишлари фош этилди. Улар жавобгарликка тортилди.

Кези келганда шуни ҳам айтиш кераки, Қурбонқуловага Уфадан Тошкентга ҳамроҳ бўлиб келган Раиса Холиқова ҳамда ўқитувчи М. Ортиқов ўртоқлар жиноятчи ҳақида милиция органларига ўз вақтида хабар қилишмади.

Катта жиноят ОБХСС ходимлари томонидан ана шундай фош этилди. Бу ишда Октябрь район ОБХССининг оператив ходимларининг хизмати катта бўлди.

М. ИБРОҲИМОВ.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 — **Кўрсатувлар программаси.**

Рус тилида: 18.00 — **Телеянгиликлар.** 18.15 — **Болалар учун телефильм.**

Ўзбек тилида: 18.40 — **Телеянгиликлар.** 18.55 — **Совет киноЛенинномаси. Сергей Юткевич.**

20.00 — **Бутуниттифоқ аҳолини рўйхатга олиш давом этмоқда.** 20.20 — **«Болалик ҳуқуқи»** (Ота-оналар учун ҳужжатли фильм). 21.25 — **«Бир юз биринчи сенатор»** (Бадиий фильм, рус тилида).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — **«Денгиз нарёғида юз кун»** (кинофильм).

Рус тилида: 20.40 — **«Ақлилик балоси»** (Телеспектакль).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА 15/I да **Ҳамза,** 16/I да **Севги тумори.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 15/I да **Ўлимдан кучли,** 16/I да **Ўғирланган умр.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 15/I да **Баҳс,** 16/I да **Освенцим жаллодлари.**

КИНО

Озод туғилган — «СПУТНИК» (жуфт соатларда), «ЧАЙКА», «МОСКВА», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 1 ва 3 да).

Эр-хотиннинг уруши... (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 5.15 ва кеч 8.30 минутларда).

Менинг ҳаётимсан (ўзбек тилида, кундуз соат 4.20 минутда), **Анжелика — фаришталар маликаси** (кундуз ва кечқурун): — НАВОИЙ номли.

Эрамиздан миллион йил илгари — «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Балли ёшлар! «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Манеж қироли — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11 да).

Санъат саройида
18 ЯНВАРДАН БОШЛАБ
ЯНГИ КЕНГ ЭКРАНЛИ
БАДИИЙ ФИЛЬМ

„СЕВИШГАНЛАР"
НАМОЙИШ ҚИЛИНАДИ

«ЎЗБЕКФИЛЬМ» киностудиясининг маҳсулоти.

Сценария муаллифи — Одельша АГИШЕВ.

Постановкачи-режиссёр — Эльёр ЭШМУҲАМЕДОВ.

Бош оператор — Гасан ТУТУНОВ.

Постановкачи-рассом — Садриддин ЗИЁМУҲАМЕДОВ, Магомет ЧОҒИЕВ.

Композитор — Богдан ТРОЦЮК.

РОЛЛАРНИ: Анастасия ВЕРТИНСКАЯ, Рустам САЪДУЛЛАЕВ, Родион НАХАПЕТОВ, Нелла АТАУЛЛАЕВА, Ҳамза УМАРОВ, Бахтиёр ИХТИЕРОВ ва бошқалар ижро этадилар.

Кеч соат 7 да фильмни яратганлар билан учрашув бўлади.

18 январда сеанслар: кеч соат 7 ярим ва 9 яримда;

19 январда — кундуз соат 5 яримда, кеч 7 ярим ва 9 яримда бошланади.

Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.

Олдиндан билет сотиш кассаси эрталаб соат 10 дан кеч 9 гача очиқ.

Справка учун телефонлар: 44-21-74 (автоответчик), 44-56-18.

«БАҲОР» КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
(В. И. Ленин номли майдон)
19 январь кеч соат 8 да

КОНЦЕРТ

Берлиоз — «Гарольд Италияда» симфония.

Хачатурян — Оркестрли скрипка учун концерт.

Маҳмудов — Симфоник эскизлар.

БУТУНИТТИФОҚ БАДИИЙ КОЛЛЕКТИВЛАР КЎРИГИНИНГ ЛАУРЕАТИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР
ДАВЛАТ СИМФОНИК ОРКЕСТРИ

Дирижёр — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист

ЗОҲИД ҲАҚНАЗАРОВ

Солистка — халқаро конкурс лауреати

НИНА БЕЙЛИНА

Альт партиясини

АБРАМ РОЗЕНБЛИТ

ижро этади

А. НАВОИЙ НОМИДАГИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИНИНГ
15 дан 31 январгача намойиш қиладиган спектаклларининг

РЕПЕРТУАР ПЛАНИ

15/I да — ҲАМЗА.
16/I да — СЕВГИ ТУМОРИ.
17/I да — ОЙЖАМОЛ.
18/I да — ЗУЛМАТДАН ЗИЁ (кундуз соат 12 да), КОРСАР (кечқурун).
20/I да — ТРАВИАТА.
21/I да — ЖИЗЕЛЬ.
22/I да — СЕВИЛИЯ САРТАРОШИ.
23/I да — АИДА.
24/I да — СЕВГИ ТУМОРИ.
25/I да — ЕВГЕНИЙ ОНЕГИН (кундуз соат 12 да), ПИКОВАЯ ДАМА (кечқурун).
27/I да — РИГОЛЕТТО.
28/I да — РУСАЛКА.
29/I да — ОҚҚУШ КЎЛИ.
30/I да — ЎН ИККИНЧИ ТУН.

Спектакллар кеч соат 7 да бошланади.

Билетлар сотилмоқда.

М. ҚОРИЁҚУБОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ ВА ЭСТРАДАСИНИНГ БИРЛАШГАН ДИРЕКЦИЯСИ
филармония ва эстрада жанрлари бўйича концерт программаларини олиб бориш учун конферансьеларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс — 16 январда бошланади.

Аризалар билан Ўзбек Давлат филармониясининг музика бўлимига мурожаат қилинсин.

Аризалар эрталаб соат 10 дан кеч соат 6 гача қабул қилинади.

Адрес: Тошкент шаҳар, «Правда Востока» кўчаси, 10 уй.

«БАҲОР» КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
(В. И. Ленин номли майдон)
15 январь кеч соат 8 да
МУЗИКАНИ СЕВУВЧИЛАР УЧУН 8-АБОНЕМЕНТ БЎЙИЧА

КОНЦЕРТ-ЛЕКЦИЯ

Бетховен — САККИЗИНЧИ СИМФОНИЯ.

Рахманинов — ОРКЕСТРЛИ ФОРТЕПЬЯНО УЧУН 2-КОНЦЕРТ.

Бетховен — ГЕТЕНИНГ «ЭГМОНТ» ТРАГЕДИЯСИ МУЗИКАСИДАН УВЕРТЮРА.

Бутуниттифоқ бадиий коллективлар кўригининг лауреати.

Ўзбекистон ССР
Давлат симфоник оркестри

Дирижёр — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист

ЗОҲИД ҲАҚНАЗАРОВ

Солист — Халқаро конкурс лауреати

НАУМ ШТАРКМАН

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
18 январь кундуз соат 2 да
4—6 СИНФ ЎҚУВЧИЛАРИ УЧУН 3-МУЗИКАЛИ АБОНЕМЕНТ БЎЙИЧА

УЧИНЧИ КОНЦЕРТ-ЛЕКЦИЯ
«БЕТХОВЕН»

Лектор — Полина РОЙТЕНБЕРГ.

Қатнашадилар: БУТУНИТТИФОҚ БАДИИЙ КОЛЛЕКТИВЛАР КЎРИГИНИНГ ЛАУРЕАТИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР
ДАВЛАТ СИМФОНИК ОРКЕСТРИ

Дирижёр — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист

ЗОҲИД ҲАҚНАЗАРОВ

Солистлар: Марлис ЮНУСХОНОВ, Офелия ЮСУПОВА, Нина ТИТОВА, Дина САВЕНКО, Анвар НАЗАРХОНОВ ва Успенский номли 10 йиллик музика мактабининг ўқувчиси

НИГОРА АҲМЕДОВА

Концертмейстер — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист

МАРИАННА ШАБАДАШ

Концерт зали кассасида кундуз соат 12 дан билетлар сотилади.

Маориф ходимлари касаба союзининг Октябрь район комитети ва Будённий номли 111-ўрта мактаб коллективлари шу мактабнинг илмий бўлим мудири А. Ибрагимовга онаси

Шаҳодат
МУСАМАТОВАНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Г. 1559. ИНДЕКС — 64697 Р. 01140.